

ÜDS

2025

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SOSYAL ÇALIŞMACI

Ü n v a n D e ğ i ş i k l i ğ i S ı n a v ı

KONU ANLATIMLI SORU BANKASI

%100 ÖZGÜN

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Personeli Görevde Yükselme ve
Ünvan Değişikliği Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda özgün olarak
hazırlanmıştır.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**SOSYAL ÇALIŞMACI****KONU ANLATIMLI SORU BANKASI****EDİTÖR**

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir.

Yayıncının ve editörün izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kitabın bilimsel sorumluluğu editöre aittir. Editör bölümlere katkıda bulunmuştur.

ISBN

978-625-6440-26-5

SERTİFİKA NO

40447

SAYFA TASARIMI

Data Dizgi Ekibi

KAPAK TASARIMI

Data Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok.
Matbaacılar Sitesi Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 – 0 505 925 57 81
Faks: 0 312 342 23 58

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1 CEZA İNFAZ KURUMLARININ YÖNETİMİ İLE CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA YÖNETMELİK	5
TESTLER	
ÜNİTE 2 5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN	59
TESTLER	
ÜNİTE 3 CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN 27/07/2007 TARİH VE 46/1 SAYILI GENÇ VE YETİŞKİN HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN EĞİTİM VE İYİLEŞTİRME İŞLEMLERİ VE DİĞER HÜKÜMLER HAKKINDA GENELGESİ	103
TESTLER	
ÜNİTE 4 CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN CEZA İNFAZ KURUMLARI KÜTÜPHANE VE KİTAPLIK YÖNERGESİ	121
TESTLER	
ÜNİTE 5 HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN ÖDÜLLENDİRİLMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK	130
TESTLER	
ÜNİTE 6 ADALET BAKANLIĞI İLE MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ARASINDA EĞİTİM VE ÖĞRETİM İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ	139
TESTLER	
ÜNİTE 7 GÖZLEM VE SINIFLANDIRMA MERKEZLERİ İLE HÜKÜMLÜLERİN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR YÖNETMELİK	160
TESTLER	
ÜNİTE 8 ADALET BAKANLIĞI İLE MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ARASINDA 'CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKELERİNDE ANNESİNİN YANINDA KALAN ÇOCUKLARIN GELİŞİMLERİNİN DESTEKLENMESİ' HAKKINDA İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ	177
TESTLER	
ÜNİTE 9 T.C. ADALET BAKANLIĞI İLE T.C. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ARASINDA TUTUKLU, HÜKÜMLÜ VEYA YÜKÜMLÜLER İLE ÇOCUKLARININ SOSYAL HİZMETLERDEN YARARLANDIRILMASI HAKKINDA İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ	181
TESTLER	
ÜNİTE 10 SOSYAL ÇALIŞMA / SOSYAL HİZMET İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR	190
TESTLER	
ÜNİTE 11 SOSYAL SORUNLAR	195
TESTLER	
ÜNİTE 12 REFAH REJİMLERİ VE SOSYAL ÇALIŞMA	205
TESTLER	
ÜNİTE 13 DEZAVANTAJLI BİREYLER - GRUPLAR	211
TESTLER	
ÜNİTE 14 SOSYAL HİZMET KURUM VE KURULUŞLARI	217
TESTLER	
ÜNİTE 15 SOSYAL HİZMET MEVZUATI	223
TESTLER	
ÜNİTE 16 SOSYAL ÇALIŞMA MESLEĞİNİN ETİK İLKE VE DEĞERLERİ	233
TESTLER	
ÜNİTE 17 SOSYAL HİZMET UYGULAMA SÜREÇLERİ	240
TESTLER	

ÜNİTE 18	SOSYAL HİZMETTE SORUN ÇÖZME SÜRECİ	245
TESTLER		
ÜNİTE 19	SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ ÖZELLİKLERİ, YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	250
TESTLER		
ÜNİTE 20	SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ SONUÇLARI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	258
TESTLER		
ÜNİTE 21	SOSYAL ÇALIŞMA-SOSYAL HİZMET İLE İLGİLİ KURAMLAR VE MODELLER- YAKLAŞIMLAR	262
TESTLER		
ÜNİTE 22	PLANLI DEĞİŞME SÜRECİ VE AŞAMALARI	269
TESTLER		
ÜNİTE 23	SOSYAL ÇALIŞMACININ SAHİP OLMASI GEREKEN BECERİLERİ	274
TESTLER		
ÜNİTE 24	SOSYAL ÇALIŞMACININ MESLEKİ ROLLERİ	280
TESTLER		

CEZA İNFAZ KURUMLARININ YÖNETİMİ İLE CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA YÖNETMELİK

1. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, ceza infaz kurumlarının yönetimine, ceza ve güvenlik tedbirlerinin ne şekilde yerine getirileceğine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, 14/6/1930 tarihli ve 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun, 6/8/1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna İlişkin Bazı Mali Hükümlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 121 inci maddesi ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelikte yer alan;

a) Bakan: Adalet Bakanını,

b) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,

c) Genel Müdür: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürünü,

ç) Genel Müdürlük: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,

d) Cezaevi tabibi: Ceza infaz kurumlarında görev yapan hekimleri,

e) Kurum: Ceza infaz kurumlarını,

f) Ceza infaz kurumları: Kapalı, yüksek güvenlikli kapalı, kadın kapalı, çocuk kapalı, gençlik kapalı, açık ceza infaz kurumları ile gözlem ve sınıflandırma merkezleri ve çocuk eğitimevlerini, ifade eder.

Örnek Soru

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğe göre "Kapalı, yüksek güvenlikli kapalı, kadın kapalı, çocuk kapalı, gençlik kapalı, açık ceza infaz kurumları ile gözlem ve sınıflandırma merkezleri ve çocuk eğitimevlerini" ifade eden terin verilenlerden hangisidir?

- A) İnfaz kurumları
- B) Ceza takip kurumları
- C) Ceza infaz kurumları
- D) İnfaz takip kurumları
- E) Cezaevi kurumları

Cevap C

İKİNCİ BÖLÜM

İnfazın Dayanağı, İzlenmesi ve İnfaz Kurumları

İnfazın dayanağı ve izlenmesi: –Madde 4

(1) Mahkûmiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunmaz.

(2) Mahkeme, kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı ceza ve güvenlik tedbirine ilişkin hükmü Cumhuriyet başsavcılığına gönderir. Kesinleşen mahkûmiyet kararlarının infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir. Bu kapsamda;

a) Cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısı; kurumun mevzuata göre yönetilmesini ve infaz hizmetlerinin temel insan haklarına uygun olarak yerine getirilmesini ister ve denetler. Görüş ve önerilerini denetleme defterine yazar, gerekli gördüğü durumlarda Bakanlığa bilgi verir.

b) Kurumda çalışan tüm görevliler, Cumhuriyet başsavcısının veya görevlendireceği Cumhuriyet savcısının istediği her türlü bilgiyi vermekle yükümlüdür.

Hapis cezalarının infaz edileceği kurumlar:

–Madde 5

(1) Hapis cezaları, 5275 sayılı Kanunun 8 ilâ 15 inci maddelerinde türleri sayılan ve nitelikleri belirtilen ceza infaz kurumlarında infaz olunur.

(2) Kurumların, hangi tür olarak kullanılacağı ihtiyaca göre Bakanlık tarafından belirlenir.

5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN

2. ÜNİTE

BİRİNCİ KİTAP Amaç ve Temel İlkeler, Hapis Cezası ve Güvenlik Tedbirleri

BİRİNCİ KISIM Amaç ve Temel İlkeler

BİRİNCİ BÖLÜM Kanunun Amacı

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Kanunun amacı, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir.

İKİNCİ BÖLÜM Temel İlkeler

İnfazda temel ilke: –Madde 2

(1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanır.

(2) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz.

İnfazda temel amaç: –Madde 3

(1) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.

İnfazın koşulu: –Madde 4

(1) Mahkûmiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz.

İnfazın dayanakları ve kimin tarafından izleneceği: –Madde 5

(1) Mahkeme, kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı cezaya ilişkin hükmü Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir. Bu hükme göre cezanın infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir.

İKİNCİ KISIM Hapis Cezaları ve Güvenlik Tedbirleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Hapis Cezaları ve Güvenlik

Tedbirlerinin İnfazında Gözetilecek İlkeler

Hapis cezalarının infazında gözetilecek ilkeler: –Madde 6

(1) Hapis cezalarının infaz rejimi, aşağıda gösterilen temel ilkelere dayalı olarak düzenlenir:

a) Hükümlüler ceza infaz kurumlarında güvenli bir biçimde ve kaçmalarını önleyecek tedbirler alınarak düzen, güvenlik ve disiplin çerçevesinde tutulurlar.

b) Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin düzenli bir yaşam sürdürmeleri sağlanır. Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddî ve manevî koşullar altında çektirilir. Hükümlülerin, Anayasada yer alan diğer hakları, infazın temel amaçları saklı kalmak üzere, bu Kanunda öngörülen kurallar uyarınca kısıtlanabilir.

c) Cezanın infazında hükümlünün iyileştirilmesi hususunda mümkün olan araç ve olanaklar kullanılır. Hükümlünün kanun ve yönetmeliklerle tanınmış haklarının dokunulmazlığını sağlamak üzere cezanın infazında ve iyileştirme çabalarında kanunilik ve hukuka uygunluk ilkeleri esas alınır.

d) İyileştirmeye gereksinimleri olmadığı saptanan hükümlülere ilişkin infaz rejiminde, bu hükümlülerin kişilikleriyle orantılı bireyselleştirilmiş programlara yer verilmesine özen gösterilir ve bu hususlar yönetmeliklerde düzenlenir.

e) Cezanın infazında adalet esaslarına uygun hareket edilir. Bu maksatla ceza infaz kurumları kanun ve yönet-

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN 27/07/2007 TARİH VE 46/1 SAYILI GENÇ VE YETİŞKİN HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN EĞİTİM VE İYİLEŞTİRME İŞLEMLERİ VE DİĞER HÜKÜMLER HAKKINDA GENELGESİ

3. ÜNİTE

GENELGE

No : 46/1

13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun gereğince, ceza infaz kurumlarında genç ve yetişkin hükümlü ve tutuklulara uygulanacak eğitim ve iyileştirme çalışmalarına ilişkin usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla bu Genelge hazırlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Ceza İnfaz Kurumlarındaki Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirme Faaliyetlerine İlişkin Mevzuat

İLGİLİ MEVZUAT

(1) Anayasa'nın 42'nci maddesine göre "Kimse, eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir." Bu Anayasal hak hiç şüphe yok ki kurum yaşantısının gerektirdiği doğal sınırlamalar dışında tutuklu ve hükümlüler için de geçerlidir.

(2) **13.12.2004** tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 3,6,7,26,6 0,61,62,65,73,75,76,77,87,**88 ve 89.** maddelerinde hükümlü ve tutukluların eğitim ve iyileştirme faaliyetleri düzenlenmiştir.

(3) Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri Yönetmeliğinde hükümlülere uygulanacak eğitim ve iyileştirme programları hakkında düzenlemeler yapılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim İlkeleri

EĞİTİM İLKELERİ

(1) Hükümlü ve tutukluların maddî ve manevî kalkınmaları için eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerekliliği ve yararı bütün dünyaca kabul edilmiştir. Bu faaliyetler, en etkili iyileştirme aracı olduğu kadar, kurum rejiminin gerektirdiği disiplin ve düzene en iyi uyan yaşayış sistemidir.

(2) Eğitime yönelik çalışmalardan beklenen; hükümlü ve tutukluların doğru davranış, tutum ve alışkanlıkları benimseyerek, yeniden suç işlemelerini önleyecek ahlâkî değerler kazanmalarını sağlamak, kurum hayatını normal hayata yakınlaştırarak, bu kişilerin salıverilmelerinden sonra topluma uyumlarını kolaylaştırmak ve dış olaylara, tahriklere karşı sabırlı, dayanıklı ve soğukkanlı hâle getirmektir.

(3) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R (89) 12 sayılı "Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim" konulu tavsiye kararı ile ceza infaz kurumlarındaki eğitim hakkında üye devletlerce benimsenmesi önerilen aşağıdaki temel ilkelere uyulur;

a) Bütün hükümlü ve tutukluların, meslekî eğitim, yaratıcı ve kültürel faaliyetler, bedensel eğitim, spor, sosyal eğitim ve kütüphane tesislerini ihtiva edecek şekilde tasarlanmış bir eğitime sahip olması sağlanacaktır.

b) Hükümlü ve tutuklulara verilecek eğitimin, dış dünyada aynı yaş gruplarına sağlanan eğitimle aynı olması sağlanacak ve öğrenme fırsatlarının alanı olabildiğince geniş tutulacaktır.

c) Ceza infaz kurumlarında eğitim; kişinin sosyal, ekonomik ve kültürel şartlarını akılda tutarak onu bir bütün hâlinde geliştirmeyi hedefleyecektir.

c) Ceza infaz kurumları sisteminin yönetimine katılanların ve ceza infaz kurumlarını yönetenlerin hepsi eğitimi mümkün olabildiğince **daha fazla** destekleyecek ve kolaylaştıracaktır.

d) Hükümlü ve tutukluların, eğitimin bütün yönlerine aktif olarak katılmasını teşvik etmek için her türlü çaba gösterilecektir.

e) Ceza infaz kurumları eğitimcilerinin, uygun yetişkin eğitim metotlarını benimsemelerinin sağlanması için geliştirme programları temin edilecektir.

f) Özel zorlukları olan hükümlü ve tutuklulara ve özellikle okuma yazma problemi olanlara özel itina gösterilecektir.

g) Meslekî eğitim, bireyin daha geniş olarak geliştirilmesine olduğu kadar, iş piyasasındaki ihtiyaçlar da dikkate alınarak düzenlenecektir.

h) Hükümlü ve tutuklular haftada **en az bir kez**, iyi düzenlenmiş bir kütüphaneye gidebilmelidir.

ı) Hükümlü ve tutukluların beden eğitimi çalışmaları yapmaları ve spor faaliyetlerine katılmaları teşvik edilmelidir.

TEST
1

CTE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN ... 46/1 SAYILI GENÇ VE YETİŞKİN HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN EĞİTİM ...GENELGESİ

1. Ceza Ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 27/07/2007 Tarih Ve 46/1 Sayılı Genç Ve Yetişkin Hükümlü Ve Tutukluların Eğitim Ve İyileştirme İşlemleri Ve Diğer Hükümler Hakkında Genelgesi'nde yer alan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R (89) 12 sayılı "Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim" konulu tavsiye kararı ile ceza infaz kurumlarındaki eğitim hakkında üye devletlerce benimsenmesi önerilen temel ilkelere göre hükümlü ve tutuklular haftada en az kaç kez iyi düzenlenmiş bir kütüphaneye gidebilmelidir?

- A) Bir kez
- B) İki kez
- C) Üç kez
- D) Dört kez
- E) Beş kez

2. Ceza Ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 27/07/2007 Tarih Ve 46/1 Sayılı Genç Ve Yetişkin Hükümlü Ve Tutukluların Eğitim Ve İyileştirme İşlemleri Ve Diğer Hükümler Hakkında Genelgesi'ne göre "Psiko-sosyal Yardım Servisi Çalışma Esasları" çerçevesinde; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan hükümlüler, bireysel veya kaç kişiyi aşmayacak şekilde grup hâlinde psiko-sosyal yardım çalışmalarından yararlandırılacaktır?

- A) 5
- B) 7
- C) 10
- D) 15
- E) 20

3. Ceza Ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 27/07/2007 Tarih Ve 46/1 Sayılı Genç Ve Yetişkin Hükümlü Ve Tutukluların Eğitim Ve İyileştirme İşlemleri Ve Diğer Hükümler Hakkında Genelgesi'ne göre Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin R (89) 12 sayılı "Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim" konulu tavsiye kararı ile ceza infaz kurumlarındaki eğitim hakkında üye devletlerce benimsenmesi önerilen temel ilkelerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi hatalıdır?

- A) Bütün hükümlü ve tutukluların, meslekî eğitim, yaratıcı ve kültürel faaliyetler, bedensel eğitim, spor, sosyal eğitim ve kütüphane tesislerini ihtiva edecek şekilde tasarlanmış bir eğitime sahip olması sağlanacaktır.
- B) Hükümlü ve tutukluların, eğitimin bütün yönlerine aktif olarak katılmasını teşvik etmek için her türlü çaba gösterilecektir.
- C) Ceza infaz kurumları eğitimcilerinin, uygun yetişkin eğitim metotlarını benimsemelerinin sağlanması için geliştirme programları temin edilecektir.
- D) Özel zorlukları olan hükümlü ve tutuklulara ve özellikle okuma yazma problemi olanların eğitim-tahliye edildikten sonra verilmelidir.
- E) Hükümlü ve tutukluların beden eğitimi çalışmaları yapmaları ve spor faaliyetlerine katılmaları teşvik edilmelidir.

4. Ceza Ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 27/07/2007 Tarih Ve 46/1 Sayılı Genç Ve Yetişkin Hükümlü Ve Tutukluların Eğitim Ve İyileştirme İşlemleri Ve Diğer Hükümler Hakkında Genelgesi'ne göre "Genel Esaslar" çerçevesinde; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan hükümlü ve tutuklular, bireysel veya kaç kişiyi aşmayacak şekilde, gruplar halinde eğitim-öğretim, sosyal – kültürel, ve sportif çalışmalardan yararlandırılacaktır?

- A) 5
- B) 7
- C) 10
- D) 15
- E) 20

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN CEZA İNFAZ KURUMLARI KÜTÜPHANE VE KİTAPLIK YÖNERGESİ

4. ÜNİTE

Yürürlüğe Giriş Tarihi: 12.7.2005 tarihli Bakan Oluru ile Yürürlüğe girmiş olup Resmî Gazete'de yayımlanmamıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

Bu Yönergenin amacı; ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların, Atatürk İnkılap ve ilkelerine, Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı, kanunlara saygılı, vatan ve milletini seven, millî, ahlâki ve insanî değerlerle donatılmış, demokrasi ilkelerini benimsemiş ve hür düşünceye, sorumluluk duygusuna, hoş görüye sahip olarak yeniden topluma kazandırılmalarına, millî ve sosyal hayata intibak edecek şekilde hazırlanmalarına ve boş zamanlarını okuyarak değerlendirmelerine, eğitim müfredat programlarından beklenen sonuca ulaşılmasına yardımcı olmaktır.

Kapsam: –Madde 2

Bu Yönerge, ceza infaz kurumlarında birer kütüphane veya kitaplık kurulması, bunların kuruluş ve idaresi, donatılması, işleyişi, kütüphane veya kitaplıklardan yararlanma şekilleri ile ilgili esas ve usulleri kapsar.

Dayanak: –Madde 3

Bu Yönerge, 13/12/2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun **61 ve 88** inci maddeleri ile 29/03/1984 tarih ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun **11 ve 30** uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar : –Madde 4

Bu Yönergede, geçen;

Bakan : Adalet Bakanını,

Bakanlık : Adalet Bakanlığını,

Genel Müdür : Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürünü,

Genel Müdürlük : Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,

Ceza İnfaz Kurumları : Kapalı, yüksek güvenlikli kapalı, kadın kapalı, çocuk kapalı, gençlik kapalı, açık, gözlem ve sınıflandırma merkezleri ile çocuk eğitimevlerini,

Yayın : Her türlü edebî, bilimsel, kültürel veya dini alanda; yazılı, görsel, işitsel, yerli, yabancı, süresiz veya süreli eserleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kitaplık ve Kütüphanelerin Kuruluşu ve Hizmetleri

Kuruluş ve Hizmetler: –Madde 5

Hükümlü ve tutukluların boş zamanlarını okuyarak değerlendirmek, eğitim ve iyileştirme çalışmaları ile ulaşılması hedeflenen amaçların gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak ve pekiştirmek, ceza infaz kurumunda görevli personel için gerekli eğitim ve iyileştirme çalışmalarında, ihtiyaç duyulan kaynakları hazır halde bulundurmak maksadı ile müdürü bulunan ceza infaz kurumlarında birer kütüphane, diğer ceza infaz kurumlarında ise birer kitaplık kurulur.

Kütüphane ve kitaplıklar; hükümlü ve tutukluların, Yönergenin amaçları doğrultusunda uygun hizmetleri ifa eder.

Yer tahsisi, donatımı ve korunması: –Madde 6

Ceza infaz kurumlarında kütüphane ve kitaplık için bağımsız bir oda veya uygun bir yer ayrılır.

Kütüphane ve kitaplıkların amaca uygun bir şekilde donanımı için gerekli malzemeler eğitim kurulunca belirlenir. İhtiyaçlar kurum idaresince giderilir.

Kütüphane ve kitaplıklarda; iç güvenlik, disiplin, yangın ve sabotajlara karşı her türlü güvenlik tedbirleri ceza infaz kurumu idaresince alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yayınları Sağlanması ve İncelenmesi

Yayınlara sağlanması: –Madde 7

Kurumun kütüphane ve kitaplıklarında ihtiyaç duyulan, süreli ve süresiz yayınlara;

- Bakanlıkça kuruma gönderilen ödeneklerden,
- Bakanlıkça gönderilen yayınlardan,

HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN ÖDÜLLENDİRİLMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK

5. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların ödüllendirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu ödüllerden yararlanmanın kapsam ve şartlarını düzenlemektir.

Kapsam: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, ceza infaz kurumlarında bulunan tüm hükümlü ve tutukluları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelik, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 51 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 4

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,

b) Genel Müdürlük: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,

c) Kanun: 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu,

ç) Kurul: İdare ve Gözlem Kurulunu,

d) Kurum: Kapalı ve açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ödüllendirmeye İlişkin Temel İlkeler ve Denetim

Temel ilkeler: –Madde 5

(1) Bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak aşağıdaki ilkelere uyulur:

a) Hükümlü ve tutukluların ödüllendirilmesi ile ulaşılmak istenen temel amaç; bu kişilerin yeniden sosyalleşmesini sağlamak suretiyle insan haklarına saygılı, hukukî ve toplumsal kurallara bağlı bireyler olmalarını teşvik etmektir.

b) Hükümlü ve tutuklulara; ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve

siyasî görüşleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılamaz ve sırf bu nedenlerle ayrıcalık tanınmaz.

c) Hükümlü ve tutuklulara ödül verilirken bunların bir hak değil, teşvik esaslı ayrıcalık olarak verilebileceği göz ardı edilemez.

ç) Hükümlü ve tutuklulara; işledikleri suçun türü, koşullu salıverilme tarihi, kişisel özellikleri ve ihtiyaçları, bedensel ve psikolojik yapısı, eğitim durumu ve mesleği göz önünde bulundurularak en uygun ödül verilir ve bu karar ilgiliye bildirilir.

d) Ödüllendirmede; kurumun fizikî yapısı, personel sayısı, malî ve sosyal imkânları ile mevcut doluluk durumu dikkate alınır.

e) Hükümlü ve tutuklulara, gerekli şartları taşımaları hâlinde aynı anda birden fazla ödül verilebilir.

f) Aynı odada kalan veya ortak etkinliklere katılan hükümlü ve tutuklulara, gerekli şartları taşımaları hâlinde birlikte yararlanabilecekleri bir ödül verilebilir.

g) Hükümlü ve tutuklular hakkında disiplin soruşturmasına başlanması veya ödüllendirilen tutum ve davranışlarının ortadan kalkması hâlinde ödüllendirme kararı Kurul tarafından derhâl geri alınır ve bu karar ilgiliye tebliğ edilir.

ğ) Hükümlü ve tutuklular, kuruma kabul işlemleri sırasında bu Yönetmelikte yer alan düzenlemeler hakkında bilgilendirilir.

Ödül uygulamalarının denetimi: –Madde 6

(1) Kurul tarafından verilen ödüllerin türleri ve kimlere verildiği ile ödüllendirme gerekçelerini içeren aylık listeler yapılacak denetimlere imkân verecek şekilde özel bir klasörde saklanır.

(2) Kurul kararlarına karşı infaz hâkimliğine şikâyet ve infaz hâkimliği kararlarına karşı ağır ceza mahkemesine itiraz yolu açıktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ödül Türleri ve Uygulanma Esasları

Ödül türleri: –Madde 7

TEST
1

**HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN
ÖDÜLLENDİRİLMESİ HAKKINDA
YÖNETMELİK**

1. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmeliğe göre eş ve aile görüşmesi sırasında hükümlü ve tutuklu veya ziyaretçi tarafından kural-lara uyulmaması durumunda;

- I. Görüşmeye derhal son verilebilir.
- II. Yaşanan durum sonraki ödül değerlendirilmele-rinde dikkate alınabilir.
- III. Kurum idaresi tarafından her türlü görüşme du-rumu yasaklanabilir.

hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

2. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hak-kında Yönetmeliğe göre yönetmelik hükümleri-ni hangisi yürütür?

- A) İçişleri Bakanı
- B) Adalet Bakanı
- C) İdare ve gözlem kurulu müdürü
- D) Ceza ve tevkifevleri genel müdürü
- E) Kapalı ve açık ceza infaz kurumu müdürü

3. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hak-kında Yönetmeliğe göre "Kurul kararlarına karşı şikâyet ve burada alınan kararlara karşı itiraz yolu açıktır." maddesinde boş bırakılan yerlere sırasıyla hangileri getirilmeli-dir?

- A) ağır ceza mahkemesine – Adalet Bakanlığına
- B) infaz hâkimliğine - ağır ceza mahkemesine
- C) infaz hâkimliğine – Adalet Bakanlığına
- D) ağır ceza mahkemesine – infaz hâkimliğine
- E) Adalet Bakanlığına – ağır ceza mahkemesine

4. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hak-kında Yönetmeliğe göre aşağıdakilerden han-gisi ödüllendirilebilecek tutum ve davranışlar arasında sayılamaz?

- A) Kurumdaki kişisel ve ortak kullanım alanlarını kendi çıkarları dahilinde kullanmak
- B) Kurum içi ya da dışındaki sosyal, kültürel veya sportif faaliyetlere sürekli ve etkin bir şekilde katılarak kişisel gelişim göstermek
- C) Tutum ve davranışları ile diğer hükümlü ve tutuk-lulara iyi örnek olmak
- D) İyileştirme faaliyetlerine geçerli mazeret dışında sürekli ve etkin bir şekilde katılarak kişisel geli-şim göstermek
- E) İş, eğitim ve öğretim faaliyetlerine geçerli maze-ret dışında sürekli katılarak üstün başarı gös-termek

5. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hak-kında Yönetmeliğe göre hangisi hükümlü ve tu-tuklulara verilen ödül türlerinden biri değildir?

- A) Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma
- B) Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma
- C) Tavsiye mektubu
- D) Teşekkür belgesi
- E) Tek kişilik odada televizyon bulundurma

6. Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hak-kında Yönetmeliğe göre hangi hüküm eş görüş-mesi ödülü ile ilgili yanlış bir bilgi vermektedir?

- A) Eş görüşmesi için kuruma gelen ziyaretçilerden; Türk vatandaşı olanların Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını içeren resimli bir kimlik bel-gesini göstermesi zorunludur.
- B) Eş görüşmesi için kuruma gelen ziyaretçilerden yabancı uyruklu olanların pasaport veya yerine geçebilecek bir kimlik belgesi göstermesi zorun-ludur.
- C) Eş görüşmesi için kuruma gelen ziyaretçilerden yabancı uyruklu olanların hükümlü veya tutuklu ile evli olduğunu ispatlayan Türkçe tercüme edil-miş resmî onaylı belgeyi göstermesi zorunludur.
- D) Kurul, her bir ödüllendirme kararı ile bir kez eş görüşmesi ödülü verebilir.
- E) Aynı kampüs veya kurumda barındırılan hükümlü veya tutuklu eşlerin bu ödülünden yararlanmaları için yalnızca biri hakkında ödüllendirme kararı verilmesi yeterlidir.

ADALET BAKANLIĞI İLE MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ARASINDA EĞİTİM VE ÖĞRETİM İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ

6. ÜNİTE

Taraflar: –Madde 1

Bu Protokolün tarafları Adalet Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı'dır.

Tarafların her türlü tebligat ve haberleşme adresleri aşağıdaki gibidir.

Tanımlar ve Kısaltmalar: –Madde 2

Bu Protokolde geçen;

AB: Adalet Bakanlığını,

MEB: Millî Eğitim Bakanlığını,

CTEGM: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,

İYK: Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunu,

HBÖGM: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünü,

MEB BIDB: Millî Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığını,

MEB PGM: Millî Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünü,

MTEGM: Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünü,

OGM: Ortaöğretim Genel Müdürlüğünü,

ÖDSHGM: Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,

ÖERHGM: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,

TEGM: Temel Eğitim Genel Müdürlüğünü,

İİ MEM: İl Millî Eğitim Müdürlüğünü,

CİK: Ceza İnfaz Kurumlarını,

DSM: Denetimli Serbestlik Müdürlüklerini,

İşyurdu: Hükümlü ve tutukluların meslek ve sanatlarını koruyup geliştirmek veya onlara bir meslek ve sanat öğretmek, bu suretle üretilen ekonomik değerleri pazarlamak için ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri üniteleri,

HEM: Halk Eğitimi Merkezlerini,

MEM: Mesleki Eğitim Merkezlerini,

RAM: Rehberlik ve Araştırma Merkezlerini,

AÖO: Açık Öğretim Okullarını,

Lise: Sınavsız öğrenci alan Anadolu lisesini,

Çocuk: 3-6 (üç-altı) yaş grubu annesinin yanında kalanlar ile 12-18 (on iki-on sekiz) yaş grubundaki bireyi,

Genç: 18 (on sekiz) yaşını bitirmiş olup da 21 (yirmi bir) yaşını doldurmamış bireyi,

E-Yaygın Sistemi: Hayat boyu öğrenme kurumları tarafından sürdürülen eğitim faaliyetlerine ilişkin iş ve işlemlerin elektronik ortamda yürütüldüğü ve kayıtlarının tutulduğu sistemi,

E-mesem: Mesleki eğitim merkezleri programı uygulayan okullardaki kalfalık, ustalık ve usta öğreticilik eğitimi alanların iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yürütüldüğü ve bilgilerin muhafaza edildiği sistemi,

UYAP: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemini,

MEMP: Mesleki Eğitim Merkezi Programını,

Kurs: Protokol kapsamında açılan kursları,

Kursiyer: Kurslara katılan kişiyi,

Kurs Bitirme Belgesi: Kursları başarıyla tamamlayanlara verilen belgeyi,

Katılım Belgesi: Başarı değerlendirmesi yapılmayan, kurumlar tarafından düzenlenen eğitim faaliyetine katılanlara verilen belgeyi,

H/T: Hükümlü / tutukluyu,

ifade eder.

Amaç: –Madde 3

Bu Protokolün amacı; tutuklu, hükümlü, yükümlü ve eski hükümlüler annesi yanında kalan 3-6 yaş grubu çocukların iyileştirme çalışmaları kapsamında kişisel, sosyal ve mesleki gelişimlerinin sağlanması amacıyla; okur-yazar olmayanların okuryazar hâle getirilmesi, örgün eğitim dışında kalanların eğitimlerine devam etmelerinin sağlanması, CİK bünyesinde okul öncesi, lise, mesleki eğitim merkezi ya da şubelerinin açılması, MEM'lerde lise diplomasına erişim programlarına katılımın sağlanması ile halk eğitimi merkezleri tarafından kurslar ve sosyal etkinlikler düzenlenmesidir.

Kapsam: –Madde 4

Bu Protokol, tutuklu, hükümlü, yükümlü, annesi yanında kalan 3-6 yaş grubu çocuklar ve eski hükümlülere yönelik iyileştirme çalışmaları kapsamında düzenle-

GÖZLEM VE SINIFLANDIRMA MERKEZLERİ İLE HÜKÜMLÜLERİN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR YÖNETMELİK

7. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam: –Madde 1

(1) Bu Yönetmeliğin amacı, gözlem ve sınıflandırma merkezlerinin görev ve çalışmaları ile infaz sürecinin her aşamasında hükümlüler hakkında yapılması gereken gözlem ve sınıflandırma ile uygulanan iyileştirme programlarına göre iyi hâl değerlendirmelerinin yapılmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin gözlem ve sınıflandırmalarının yapılması, durumlarına uygun kurumlara dağıtılması ve uygulanan iyileştirme faaliyetleri ile tutum ve davranışları sonucunda haklarında iyi hâl değerlendirmelerinin yapılması ile ilgili hükümleri kapsar.

Dayanak: –Madde 2

(1) Bu Yönetmelik, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 13 üncü ve 89 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar: –Madde 3

(1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Artık dönem: Hükümlünün açık ceza infaz kurumuna ayrılma, kalan cezasını denetimli serbestlik tedbiri altında infaz etme veya ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilme tarihi itibarıyla **altı** aylık son değerlendirme döneminin tamamlanmadığı dönemleri,

b) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,

c) Bireyselleştirme: Hükümlünün kendisini tanıması, anlaması, bireysel özelliklerinin, ilgi ve yeteneklerinin farkına varması, kendine ilişkin kararlar ve sorumluluklar alması, beklentiler oluşturma sürecini kapsayan çalışmaların bütünü,

ç) Ceza infaz kurumu: Kapalı, yüksek güvenlikli kapalı, kadın kapalı, çocuk kapalı, gençlik kapalı, açık ceza infaz kurumları ile gözlem ve sınıflandırma merkezleri ve çocuk eğitimevlerini,

d) Değerlendirme dönemi: Hükümlünün ceza infaz kurumuna kabulü sonrasında idare ve gözlem kurulunca ilk gözlem kararının alındığı tarih ile başlayan **her bir altı** aylık dönemi,

e) Genel Müdürlük: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,

f) Gelişim değerlendirme raporu: Hükümlünün tanınması, davranışlarının değerlendirilerek hakkında uygulanacak rejimin belirlenmesi, kişinin durumuna uygun ceza infaz kurumuna ayrılması, infazın bireyselleştirilmesi, iyileştirme programlarına katılması, hükümlülük süresi içerisinde davranışlarının izlenmesi ve hükümlü hakkındaki iyi hâl değerlendirmesine dayanak oluşturma amacıyla ceza infaz kurumunda kalma süresi **altı aydan** fazla olan hükümlüler hakkında düzenlenen ve gelişim puanlamasını içeren belgeyi,

g) Gözlem: Hakkında uygulanacak infaz rejiminin ve iyi hâlliliğin belirlenebilmesi amacıyla gerekli inceleme, araştırma ve değerlendirmenin yapılabilmesi için hükümlünün izlenmesini,

ğ) Gözlem ve sınıflandırma merkezi: Hükümlülerin gözlem, sınıflandırma ve değerlendirmelerinin yapıldığı merkezleri veya ceza infaz kurumlarının bu hizmete ayrılan bölümlerini,

h) Gözlem değerlendirme raporu: Hükümlünün tanınması, davranışlarının değerlendirilerek hakkında uygulanacak rejimin belirlenmesi, kişinin durumuna uygun ceza infaz kurumuna ayrılması, infazın bireyselleştirilmesi, iyileştirme programlarına katılması, hükümlülük süresi içerisinde davranışlarının izlenmesi ve hükümlü hakkındaki iyi hâl değerlendirmesine dayanak oluşturma amacıyla ceza infaz kurumunda kalma süresi **altı aydan** az olan hükümlüler hakkında düzenlenen ve puanlama içermeyen belgeyi,

ı) İdare ve gözlem kurulu: 5275 sayılı Kanunun 89 uncu maddesi ile 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin 22 nci maddesinde belirtilen üyelerden oluşan kurulları,

i) İyi hâllilik: Hükümlü hakkında ceza infaz kurumlarında bulundukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığına ilişkin olarak yapılacak işlemlerde; katıldığı eğitim-öğretim ve iyileştirme programları ile

TEST 2

GÖZLEM VE SINIFLANDIRMA MERKEZLERİ İLE HÜKÜMLÜLERİN DEĞERLENDİRİLMESİNE DAİR YÖNETMELİK

1. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'e göre hükümlünün iyi hâlliliğini aşağıdakilerden hangisi değerlendirir?

A) Değerlendirme Kurulu
B) Ceza İnfaz Kurulu
C) İdare ve Gözlem Kurulu
D) Yönetim Kurulu
E) Ceza Kurulu

2. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'e göre hükümlülerin ceza infaz kurumuna ilk kabulü esnasında sınıflandırmaya ve uygulanacak infaz rejiminin belirlenmesine esas olacak ilk gözlem süresi kaç günü geçemez?

A) 10
B) 15
C) 30
D) 45
E) 60

3. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'e göre İdare ve Gözlem Kurulu kararının hükümlüye tebliğ edilen nüshasında aşağıdaki bilgilerden hangisi yer almaz?

A) Adı
B) Soyadı
C) Sicili
D) İmza
E) Unvanı

4. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'e göre aşağıdakilerden hangisi iyi hâllilikte dikkat edilen hususlardan biri değildir?

A) Okuduğu kitapların türü
B) Kültür ve sanat programları
C) Aldığı sertifikalar
D) Katıldığı eğitim-öğretim ve iyileştirme programları ile sosyal ve sportif faaliyetler
E) Diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri

5. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'e göre aşağıdakilerden hangisi zihinsel ve bedensel durumları nedeniyle gruplandırma arasında sayılamaz?

A) Fiziksel engelliler
B) Uyuşturucu ve alkol bağımlılığı olmayanlar
C) Akıl hastalığı olanlar
D) Akıl hastalığı dışında psikolojik rahatsızlığı olanlar
E) Cinsel yönelimi farklı olanlar

6. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'e göre "hükümlünün açık ceza infaz kurumuna ayrılma, kalan cezasını denetimli serbestlik tedbiri altında infaz etme veya ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıverilme tarihi itibarıyla altı aylık son değerlendirme döneminin tamamlanmadığı dönemler" aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

A) Açık dönem
B) Kapalı dönem
C) Artık dönem
D) İnfaz dönemi
E) Kalan dönem

ADALET BAKANLIĞI İLE MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ARASINDA 'CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİNDE ANNESİNİN YANINDA KALAN ÇOCUKLARIN GELİŞİMLERİNİN DESTEKLENMESİ' HAKKINDA İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

8. ÜNİTE

Amaç ve Kapsam: -Madde 1

Bu Protokol'ün amacı, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutukluların 3-5 yaş (36-72 ay) grubu çocuklarının bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması, gelişimi, topluma uyumu, temel değer ve davranışları kazanması için, okul öncesi eğitim hizmeti verilmesi konusunda Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü ile Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü arasındaki işbirliğini belirlemektedir.

Dayanak: -Madde 2

24.6.1973 tarih ve 1739 sayılı Türk Millî Eğitim Temel Kanunu, 5.1.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 14.9.2011 tarih ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 29.03.1984 tarih ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 5 ve 11 inci maddeleri.

Sorumluluk: -Madde 3

Bu Protokol'ün yürütülmesinde taraflar eşit derecede sorumludur. Protokol'de yer alan hükümlere işlerlik kazandırmak amacıyla; merkezde Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü ile Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, taşrada ise İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile Cumhuriyet başsavcılıkları ve kurum müdürlükleri yetkili ve sorumludurlar.

Tanımlar: -Madde

Bu Protokol'de geçen deyimlerden;

Genel Müdürlük: Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü;

Kurum: Tutukevleri ile kapalı ve açık ceza infaz kurumlarını,

Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı anaokulları ve ana sınıflarını ifade eder.

Görev ve Yükümlülükler: -Madde 5

Protokol hükümlerinin yürütülmesinde tarafların görev ve yükümlülükleri şunlardır:

1-Millî Eğitim Bakanlığının Görev ve Yükümlülükleri:

Ceza infaz kurumunda annesinin yanında kalan çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin desteklenmesi için Adalet Bakanlığına bağlı kurumlardaki hükümlü ve tutukluların 3-5 yaş (36-72 ay) grubundaki çocukları, kapasite ölçüsünde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulları ve ana sınıflarına, öncelikli olarak ve sıraya alınmaksızın kaydedilir.

Muhtaç durumdaki hükümlü ve tutukluların çocuklarına Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulları ve ana sınıflarında ücretsiz okul öncesi eğitim hizmeti verilir.

Ücret ödeyebilecek hükümlü ve tutuklulardan çocuklarının kuruluşlardaki okul öncesi eğitim için ilgili mevzuat gereğince belirlenen ücretleri alır.

Salıverilme sonrasında hükümlü ve tutuklu çocuklarının olanaklar ölçüsünde kuruluşa alınmasını sağlar.

Kurumlarda bulunan hükümlü ve tutuklular, konferans, seminer ve yayın yoluyla eğitilerek, topluma kazandırılmalarına katkıda bulunur.

Ceza infaz kurumları ve tutukevleri bünyesinde hizmete girecek olan anaokulları ve anasınıflarını denetler.

Adalet Bakanlığının Görev ve Yükümlülükleri

3-5 yaş (36-72 ay) grubundaki çocuğu bulunan hükümlü-tutukluların sevklerini, olanaklar dâhilinde ve istekleri ölçüsünde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulları ve ana sınıflarının bulunduğu yerlere yapar.

Hükümlü ve tutukluların 3-5 yaş (36-72 ay) grubundaki çocuklarının Millî Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulları ve ana sınıflarına gidiş-gelişlerini sağlar.

Kuruluşlarda çocuğu bulunan hükümlü ve tutukluların sevk edildikleri ceza infaz kurumlarını Millî Eğitim Bakanlığına bildirir.

Kurum, anaokulları ve ana sınıflarındaki faaliyetler ile hükümlü ve tutuklulara yönelik eğitim çalışmaları, belli bir düzen içerisinde yürütülmesi için gerekli önlemleri alır.

Ortak Hükümler

Karşılıklı yardım ilkesi doğrultusunda, kurum ya da

T.C. ADALET BAKANLIĞI İLE T.C. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ARASINDA TUTUKLU, HÜKÜMLÜ VEYA YÜKÜMLÜLER İLE ÇOCUKLARININ SOSYAL HİZMETLERDEN YARARLANDIRILMASI HAKKINDA İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ

9. ÜNİTE

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç: –Madde 1

(1) Bu Protokol, ceza infaz kurumlarında ve tutukevlerinde bulunan 12-18 yaş grubu hükümlü veya tutuklu çocuklar, hükümlü veya tutukluların yanında kalmakta olan 0-6 yaş grubu çocuklar, ebeveynleri ceza infaz kurumunda olan çocuklar ve denetimli serbestlik altındaki çocuklardan korunma ihtiyacı içinde olanların ruh ve beden sağlıklarının korunması, psikososyal gelişimlerinin desteklenebilmesi, topluma uyum süreçlerinde destek olunabilmesi amacıyla, çocukların barınma, eğitim, ulaşım ve benzeri ihtiyaçlarını gidermeye yöneliktir.

Kapsam: –Madde 2

Bu Protokol, birinci maddede belirtilen amaçlara yönelik hizmetlerin yürütülmesinde Adalet Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasındaki iş birliğine ait usul ve esasları kapsar.

Dayanak: –Madde 3

(1) Bu Protokol;

a) 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 38 inci ve 65 inci maddelerine,

b) 03.07.2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa,

c) 24.05.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa,

ç) 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna,

d) 03.07.2015 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanununa,

e) 29.03.2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğe,

f) 17.06.2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmeliğe,

g) 30.04.2015 tarihli ve 29342 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Kreş ve Gündüz Bakımevleri ile Özel Çocuk Kulüplerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmeliğe,

ğ) 05.03.2013 tarih ve 28578 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Taraflar: –Madde 4

(1) Bu Protokolün tarafları Adalet Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıdır. Tarafların her türlü tebliğat ve haberleşme adresleri aşağıdaki gibidir:

a) Adalet Bakanlığı Adres: 06659 Kızılay/ANKARA

Telefon: 0(312) 417 77 70

E-posta: info@adalet.gov.tr

b) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Adres: Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sok. No:10/A

Kat: 10-11-12-13 06510 Çankaya/ANKARA

Telefon: 0 (312) 705 40 00

(2) Bu Protokol, Adalet Bakanlığı adına Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı adına Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülecektir. Adres bilgilerinin değişmesi halinde taraflar birbirlerine değişiklikten itibaren en geç on gün içinde yazılı olarak bildirimde bulunacaktır. Aksi takdirde eski adrese yapılmış tebliğat geçerli olacaktır.

Tanımlar ve kısaltmalar: –Madde 5

(1) Bu Protokolde geçen;

a) AB: Adalet Bakanlığı,

b) ASHB: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı,

c) AEP: Aile Eğitim Programını,

ç) CTEGM: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,

d) ÇHGM: Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,

e) Çocuk hükümlü/tutuklu: Ceza infaz Kurumları ve Çocuk Eğitim evlerinde bulunan 12-18 yaş arası olan kişileri,

f) Denetimli serbestlik uzmanı: Denetimli serbestlik müdürlüğünde kadrolu veya geçici olarak görev yapan psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog ve öğretmeni,

g) DSM: Denetimli serbestlik müdürlüklerini,

TEST 1

T.C. ADALET BAKANLIĞI İLE T.C. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ARASINDA TUTUKLU, HÜKÜMLÜ VEYA YÜKÜMLÜLER İLE ÇOCUKLARININ SOSYAL HİZMETLERDEN YARARLANDIRILMASI HAKKINDA İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ

1. T.C. Adalet Bakanlığı ile T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Arasında Tutuklu, Hükümlü veya Yükümlüler ile Çocuklarının Sosyal Hizmetlerden Yararlandırılması Hakkında İşBirliği Protokolü'nün amacı ceza infaz kurumlarında ve tutukevlerinde bulunan hangi yaş grubu hükümlü veya tutuklu çocukların ruh ve beden sağlıklarının korunması, psikososyal gelişimlerinin desteklenebilmesi, topluma uyum süreçlerinde destek olunabilmesi amacıyla, çocukların barınma, eğitim, ulaşım ve benzeri ihtiyaçlarını gidermeye yöneliktir?

- A) 5-6 yaş
- B) 6-7 yaş
- C) 7-10 yaş
- D) 12-15 yaş
- E) 12-18 yaş

2. T.C. Adalet Bakanlığı ile T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Arasında Tutuklu, Hükümlü veya Yükümlüler ile Çocuklarının Sosyal Hizmetlerden Yararlandırılması Hakkında İşBirliği Protokolü'nün amacı hükümlü veya tutukluların yanında kalmakta olan hangi yaş grubu çocukların ruh ve beden sağlıklarının korunması, psikososyal gelişimlerinin desteklenebilmesi, topluma uyum süreçlerinde destek olunabilmesi amacıyla, çocukların barınma, eğitim, ulaşım ve benzeri ihtiyaçlarını gidermeye yöneliktir?

- A) 0-6 yaş
- B) 6-7 yaş
- C) 7-8 yaş
- D) 8-9 yaş
- E) 10-12 yaş

3. T.C. Adalet Bakanlığı ile T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Arasında Tutuklu, Hükümlü veya Yükümlüler ile Çocuklarının Sosyal Hizmetlerden Yararlandırılması Hakkında İşBirliği Protokolü'nün kapsamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirtilen amaçlara yönelik hizmetlerin yürütülmesinde İçişleri Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı arasındaki iş birliğine ait usul ve esasları kapsar.
- B) Belirtilen amaçlara yönelik hizmetlerin yürütülmesinde İçişleri Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasındaki iş birliğine ait usul ve esasları kapsar.
- C) Belirtilen amaçlara yönelik hizmetlerin yürütülmesinde Adalet Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasındaki iş birliğine ait usul ve esasları kapsar.
- D) Belirtilen amaçlara yönelik hizmetlerin yürütülmesinde Milli Eğitim Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasındaki iş birliğine ait usul ve esasları kapsar.
- E) Belirtilen amaçlara yönelik hizmetlerin yürütülmesinde Adalet Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasındaki iş birliğine ait usul ve esasları kapsar.

4. T.C. Adalet Bakanlığı ile T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Arasında Tutuklu, Hükümlü veya Yükümlüler ile Çocuklarının Sosyal Hizmetlerden Yararlandırılması Hakkında İşBirliği Protokolü aşağıdaki kanunlardan hangisine dayanılarak hazırlanmamıştır?

- A) Çocuk Koruma Kanunu
- B) Sosyal Hizmetler Kanunu
- C) Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu
- D) Ceza Mahkemesi Kanunu
- E) Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun

SOSYAL ÇALIŞMA / SOSYAL HİZMET İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

10. ÜNİTE

SOSYAL HİZMET

Sosyal hizmet bir meslek ve bütün insanların daha iyi yaşam koşulları için psikolojik işlevselliğin etkili bir seviyeye ulaşmasını ve etkili sosyal değişimleri gerçekleştirmeleri amacıyla insanlara yardım eden uygulamalı bir bilimdir.

Sosyal Çalışma Disiplininin Niteliği

- ⊙ Sosyal çalışma bir sosyal bilim dalıdır.
- ⊙ Sosyal çalışma öteki sosyal bilimlerden bağımsızlığını kazanmıştır.
- ⊙ Sosyal çalışmanın konusu bireysel ve toplumsal sorunlardır.
- ⊙ Sosyal çalışma insanı tüm olarak ele alır.

Sosyal Çalışmayı Diğer Disiplinlerden Ayıran Noktalar

- ⊙ Birinci nokta sosyal çalışmanın sorun çözmeye yönelmiş olmasıdır.
- ⊙ İkinci nokta, sosyal çalışmanın uygulamalı niteliğidir.
- ⊙ Üçüncü nokta, sosyal çalışmanın insanı tüm olarak ele almasıdır.

SOSYAL ÇALIŞMA

Sosyal çalışma; insanın ve toplumun değişme ve gelişmesinin dinamiği ve yasaları konusunda gelişme düşüncesi ve bilgisi ile insanın toplumsal etkililiğini geliştirme yaklaşımı, yöntemi ve uygulaması konularında bilgi üreten bir bilim dalıdır.

Sosyal Çalışma Tanımının İçerdiği Boyutlar

- ⊙ İnsanın ve toplumun değişme ve gelişmesinin dinamiği ve yasalar,
- ⊙ Gelişme düşüncesi ve bilgisi,
- ⊙ İnsanın toplumsal etkililiğini geliştirme yaklaşımı, yöntemi ve uygulaması,
- ⊙ Bilim dalı olma niteliklerinde örgütlenmektedir.

Sosyal Hizmetin Amaçları

- ⊙ Sosyal hizmet uzmanları insanların sorun çözme, baş etme ve gelişimsel kapasitelerini artırmak kapsamında "çevresi içinde birey" kavramını kullanır. Uygulama düzeyinde sosyal hizmetin temel hedefi bireydir.
- ⊙ İnsanlara kaynak, hizmet ve fırsat sağlayan sistemler ve insanları bağlantılandırmak kapsamında sosyal hizmet uzmanı yine çevresi içinde birey kavramını kullanır.

- ⊙ Sosyal hizmet uzmanı sistemlerin etkili ve insancıl olarak işlev görmesini sağlar.
- ⊙ Sosyal politikanın geliştirilmesi ve ilerlemesini sağlamak adına sistemlerin etkili ve insancıl çalışmasını geliştirir.
- ⊙ Risk altındaki grupları güçlendirir ve sosyal ve ekonomik adaleti sağlar.

Sosyal hizmet mesleğinin etik kuralları

Sosyal hizmet mesleğinin ilk etik kurallarının Mary Richmond tarafından hazırlandığı belirtilmektedir. Meslek örgütü kurulduktan sonra dernek etik kuralları oluşturmuştur. Tarihsel çerçevede mesleğin değerlerinin yapılandırıldığını görmekteyiz. Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği tarafından belirlenen mesleki değerler Duyan'ın ele alışı ile:

Değer	Etik İlke
Hizmet	Sosyal hizmet uzmanlarının birincil amacı muhtaç insanlara yardım etmek ve sosyal sorunlarla uğraşmaktır.
Sosyal adalet	Sosyal hizmet uzmanları sosyal adaletsizlikle mücadele eder.
Bireyin onuru ve değeri	Sosyal hizmet uzmanları bireyin onuru ve değerine saygı gösterir.
İnsan ilişkilerinin önemi	Sosyal hizmet uzmanları insan ilişkilerinin önemini farkındadır.
Dürüstlük ve güvenilirlik	Sosyal hizmet uzmanları güvenilir bir tarzda davranmalıdır.
Yetkinlik	Sosyal hizmet uzmanları yetkin olduğu alanlarda uygulama yapmalı ve mesleki uzmanlığını geliştirmek ve güçlendirmek için çalışmalıdır.

SOSYAL HİZMET UZMANI / SOSYAL ÇALIŞMACI

Sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanı, konusunda belirli süre eğitim görmüş, sosyal çalışma mesleğini yürüten diplomalı meslek elemanıdır. Sosyal çalışmacı, sosyal çalışma mesleğinin başta gelen temel unsurudur.

Sosyal Çalışmacıda Olması Gereken Özellikler

- ⊙ Sosyal çalışmacı, önce kendisi için yaşamı sevmeli, mücadeleden kaçınmayan, duygulu fakat duygularını kontrol altına alabilen, sıcak fakat gerçekçi, peşin hükümlü olmayan, insanları ayırt etmeden kabul edebilen bir kişidir.

SOSYAL SORUNLAR

11. ÜNİTE

SOSYAL SORUN

Sosyal sorun, toplumsal düzeni, potansiyel olarak ya da doğrudan tehdit ettiği algılanan bir toplumsal olgu ya da durumdur.

Bir Durumun Sorun Olarak Kabul Edilebilmesi İçin Gerekli Özellikler

- Sorunun tanımlanabilir olması
- Belli değerlere ya da çıkarlara tehdit oluşturması ya da öyle algılanması
- Ortadan kaldırılmaya veya en azından azaltılmaya elverişli olması

ORTAK DUYU

Toplumsal tümüne ait ortak düşünceyi ifade eder (her zaman çoğunluğa ait olsa da tümünü içermeyebilir). Katı bir inancı da içerebilir. Ortak duyunun altındaki gerçekler de irdelenmeye çalışmalıdır.

Sorunun Ele Alınmasında Bakış Tarzları

- Bütüncül yaklaşım
- Parçalı yaklaşım
- Modern yaklaşım
- Postmodern yaklaşım

Sosyal Politikalar

- Toplumsal sorunlarla ilgili pek çok politikadan söz edilebilmektedir.
- Sosyal politikaların kapsamı (aile, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, yoksulluk, konut vb.) önemlidir.

Toplumsal Sorunların Özellikleri

- Bir toplumsal sorun objektif olarak deneyimlenebilir ve ölçülebilir.
- Toplumsal sorunlar çeşitli faktörlerin etkisiyle öznel olarak da değerlendirilebilir.
- Toplumsal sorunlar dinamik; devamlı değişme halindedir.
- Değişme, aynı toplum içerisinde yeni toplumsal sorunlara yol açabilmektedir.
- Değişme, aynı zamanda mevcut problemlerin niteliğini değiştirebilmektedir.
- Belirli bir toplumsal sorun, belirli bir dönemde ortaya çıkarken, sonraki dönemlerde önemini yitirebilir veya ortadan kalkabilir.

- Sosyal problemler belli bir gruba, sınıfa, toplumsal cinsiyete vb. özgü olarak ortaya çıkabilmektedir.
- Dar bir sosyal gruba yönelik olabileceği gibi tüm ülkeyi de kapsayabilmektedir.
- Toplumsal sorunların yoğunluğu ve etkisi farklılaşabilir.
- Yoğunluk ve etki, hem sorunu yaşayan hem de kamuoyu açısından ele alınabilir.
- Bazı sorunlar ilgili kesimlerde yoğun olarak hissedilirken toplumun kalanı tarafından az ilgi çekebilir.
- Bir grubun yoğunluğunu ve etkilerini hissettiği olgu veya durumun toplumsal sorun olarak tanınması “güç” kavramına göre değişmektedir.
- Bazı durumlar fark edilirken diğerleri görmezden gelebilir.
- Aynı zamanda, toplumda bir grup için sorun olarak tanımlanan bir olgu, bir diğer grup için çözüm sayılabilir.
- Bu noktada grupların hangisinin daha etkili olduğu önemlidir.

Toplumsal Sorunların İncelenmesinde Yöntem

- Metodolojik bağlam sosyal problemlerin incelenmesine ilişkin olarak ele alınmaktadır.
- Yöntemsel süreç hem sosyal problemlerin incelenmesine yönelik geniş tasarımı hem de veri toplama ve analizini içerir.
- Bir problem incelemesi, yalnızca olgunun sosyolojik incelenmesini değil aynı zamanda daha geniş bir bakışla, sosyal politikaların uygulanmasına yönelik olarak da tasarlanmasını içerir.
- Sosyal politika önünde sonunda “olumlu yönde” de olsa, topluma müdahale anlamına geldiği için ilgili konuda oldukça dikkatli ve hassas olmak gerekir.

İlgili Konuda Dikkate Alınabilecek Araştırma Türleri

- Örnek olay incelemesi
- Anket
- Saha araştırması
- Diğer incelemeler (sözlü tarih, metin incelemesi vb.).

TEST
1

SOSYAL SORUNLAR

1. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal sorunların özelliklerinden biri değildir?

- A) Bir toplumsal sorun objektif olarak deneyimlenebilir ve ölçülebilir.
- B) Toplumsal sorunlar durağandır.
- C) Toplumsal sorunlar çeşitli faktörlerin etkisiyle öznel olarak değerlendirilebilir.
- D) Değişme, aynı toplum içerisinde yeni toplumsal sorunlara yol açabilmektedir.
- E) Değişme, mevcut problemlerin niteliğini değiştirebilmektedir.

2. 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başında etkili olan bu yaklaşım, öncelikle yoksulluk, suç, bağımlılık gibi konularla ilgilendi. Bu sorunların nedenlerini toplumsal yapıda aramak yerine bireysel ve ailesel faktörlerle açıklamaya çalıştı.

Yukarıda toplumsal sorunlara ilişkin yaklaşımlardan hangisi hakkında bilgi verilmiştir?

- A) Fonksiyonalist Yaklaşım
- B) Sapkın Davranış Yaklaşımı
- C) Toplumsal Düzensizlik (dezorganizasyon) Yaklaşımı
- D) Değer Çatışması
- E) Toplumsal Patoloji

3. 1920'lerde Chicago Okulu mensuplarının geliştirdiği bu yaklaşım, toplumda sürekli çözülme ve bağlanma süreçleriyle, geçici olarak düzensizliklerin görülebileceğinden hareket ederek, yoksul mahallelerde evsizlik, suç, şiddet vb. konular üzerinde durmuşlardır.

Yukarıda toplumsal sorunlara ilişkin yaklaşımlardan hangisi hakkında bilgi verilmiştir?

- A) Fonksiyonalist Yaklaşım
- B) Sapkın Davranış Yaklaşımı
- C) Toplumsal Düzensizlik (dezorganizasyon) Yaklaşımı
- D) Değer Çatışması
- E) Toplumsal Patoloji

4. 1950'ler sonrası gelişen ve daha çok dışlanma olgusu üzerinde duran yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaftalama (etiketleme)
- B) Çatışmacı Yaklaşım
- C) Eleştirel Yaklaşım
- D) İnşacı Yaklaşım
- E) Feminist Yaklaşım

5. Toplumsal teorinin üretiminde ve toplumsal olguların incelenmesinde erkek egemen bakışın olduğundan ve kadın bakışının dikkate alınmadığından yola çıkarak, kadın yönelimli bir perspektif geliştirmeye çalışan yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaftalama (etiketleme)
- B) Çatışmacı Yaklaşım
- C) Eleştirel Yaklaşım
- D) İnşacı Yaklaşım
- E) Feminist Yaklaşım

6. Etnik gruplar, dil, din veya beslenme biçimleri gibi özgün kültürel özellikleri dolayısıyla diğer gruplardan ayrılan gruplara ne denir?

- A) Nationalizm
- B) Etnisite
- C) Ksenofobi
- D) Etnosentrizm
- E) Racizm

7. Feminist yaklaşımla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal cinsiyet eşitsizliği kuramları, ataerkil güç ilişkilerinin suçlulukta var olan toplumsal cinsiyet farklılıklarını şekillendirdiğini ifade etmektedir.
- B) Kadınlar ekonomik marjinalleştirilme, mağduriyet sonucu veya hayatta kalabilmek için suç işlemektedir.
- C) Toplumsal cinsiyet eşitsizliği arttıkça kadın suçluluğunun da arttığı savunulmaktadır.
- D) Ceza yargılama programlarının da eril temellerini eleştirmektedir.
- E) Boşanmanın kadın ve erkekler için olumsuz sonuçları olduğunu vurgulamaktadır.

REFAH REJİMLERİ VE SOSYAL ÇALIŞMA

12. ÜNİTE

- Bir ülkede uygulanan sosyal politikaların özelliklerini belirleyen temel etken, söz konusu ülkenin refah rejiminin özellikleridir.
- Refah rejimi, ülkelerin ekonomik üretimi organize etme ve refahın bölüşümüne ilişkin farklı yollara atfedilen bir kavramdır.

Refah Aktörleri

- Devlet
- Piyasa
- Aile
- Gönüllü Kuruluşlar (STK)

Refah Devleti Kavramı

- Esping-Andersen'e göre refah devleti "...vatandaşları için asgari düzeyde refahtan pay almasını bir sorumluluk olarak güvence altına alan devlettir."
- Ali Seyyar'a göre refah devleti "ileri boyutta sosyal refahı ve sosyal adaleti sağlamak amacıyla, iktisadi ve sosyal hayata aktif ve kapsamlı bir biçimde müdahale eden sosyal devlet modelidir."
- Wilensky, refah devletini; "...refah devletinin temeli, tüm vatandaşlarına devlet destekli asgari gelir standardı, beslenme, sağlık, barınma ve eğitim hizmetlerinin sadaka (charity) olarak değil siyasi hak olarak tanımlayan devlet" olarak tanımlamıştır.
- Refah devleti tanımlamalarıyla ilgili literatürde sıkça geçen tanımlardan biri ise A. Briggs tarafından yapılmıştır, "...piyasa güçlerinin rolünü dengelemek (modify) amacıyla örgütlü gücün (siyaset ve idare yoluyla) bilinçli olarak kullanıldığı bir devlet türüdür." şeklinde tanımlamıştır.

Refah Devletinin Gelişimi

Refah devletinin gelişiminin irdelenmesi geçirdiği süreçler ve gelişmesinde rol oynayan faktörlerin daha iyi analiz edilebilmesi için refah devletinin tarihçesi dört başlık altında ele alınmıştır. Genellikle kaynaklar refah devletini sanayi devrimi ve modernleşme süreciyle ilişkilendirmiş olsa da aslında söz konusu uygulamalar farklı şekillerde daha da eski dönemlerde uygulanmışlardır. Gelişimi özetlemek gerekirse hayırseverlik müesseselerinden vatandaşlık hakkı başka bir deyişle devletin vatandaşlarına sunmak için zorunlu olduğu haklara kadar uzanan bir süreç olarak gelişmiştir.

REFAH REJİMLERİ

Giderek artan refah devleti ile ilgili çalışmalarda, en çok ilgi, farklılaşan refah devleti rejimleri ile ilgili tartışmalar üzerinde yoğunlaşmıştır. Refah devletlerini sınıflandırma / modellendirme uğraşısı, son yıllarda karşılaştırmalı sosyal politikanın merkezine yerleşmiş bulunmaktadır. Araştırmacılar, ülkeleri, değişik rejimler ve modeller altında (2–8 arası) sınıflandırmaya çalışmaktadır. Ancak, refah rejimlerini kategorize etmenin orijin olarak kime / kimlere kadar gittiği de çok açık değildir.

Kalıntı (Residual) Model

Wilensky'e ait kalıntı modeline benzerlik göstermekle birlikte sosyal politika uygulayıcılarının doğal iki kanal "aile ve piyasa" aktörlerinin ön planda olduğu modeldir. Dolayısıyla devletin kısıtlı seviyede müdahalede bulunduğu ve bireylerin yoksulluğa düştüğü durumlarda yardım aldıkları minimalist bir modeldir. Titmuss, burada açıkladığı nokta batıda sosyal politikanın gelişim aşamasında sosyal refahın, organik-mekanik toplum yapılarına dayalı marjinal bir rolü olduğudur. Marjinal rol ifadesiyle devletin son durumda müdahil olduğu da anlaşılmaktadır. Abrahamson, kalıntı modelin Titmuss tarafından 1834 İngiliz Fakir yasasının muhtelif ilkelerini (kendine güven, kısıtlayıcı müdahale, daha az uygunluk(eligibility) vurguladığını ifade etmektedir.

Endüstriyel Başarı Modeli

Ekonomiye destek sağlayarak sosyal refah kurumlarının ön plana çıktığı ayrıca sosyal haklara ulaşım sürecinin bireylerin çalışma performansına ve verimliliğine dayandığı bir modeldir. Titmuss'un yaptığı bu sınıflandırmaya göre çalışanın elde ettiği bir hak olarak (çalışmayanın elde edemediği) bir yönüyle sınırlandırılmış, dolayısıyla tüm yurttaşların bir hak olarak yararlanmadığı "evrensellik-kapsayıcılık" özelliklerinden uzak bir modeldir. Spicker söz konusu yaklaşımı refah modeline "yeniden dağıtım" işlevinin eklendiğini ve bireyler arasında kaynak kullanımı kurumsal temellere dayanan model olarak nitelendirmiştir. Sosyal sigortaların prim ödemeye dayalı sistemler olduğu düşünüldüğünde özellikle Bismarckçı uygulamaya sahip ülkeler bu kategoride değerlendirilebilir.

Kurumsal Yeniden Bölüşüm Modeli

Bu modelde sosyal haklar piyasadan bağımsız olarak ihtiyaçlar doğrultusunda herkese evrensel biçimde sağlanırken sosyal refah, topluma entegre edilmiş büyük bir kurumdur. Tanımdan anlaşılacağı üzere "birey" ön plana çıkartılmıştır ve sadece çalışan (prim ödeyen) gruba hitap etmesi gibi ya da ailenin aktif rol aldığı modeller

DEZAVANTAJLI BİREYLER - GRUPLAR

13. ÜNİTE

Dezavantajlılık durumu, toplumsal, kültürel, ekonomik ve siyasal yaşamın dışında kalma ile ilişkili bir durumdur. Böyle durumlara sahip bireyler, zihinsel, fiziksel, ruhsal ve toplumsal açıdan da sorun yaşama riskine sahiptirler. Dezavantaja sahip kişi veya grupları toplumun diğer kesimlerine göre daha kısıtlı olan gruplar olarak nitelemektedir.

DEZAVANTAJ ÇEŞİTLERİ

Dezavantajlı gruplar, sosyal hizmetten daha fazla yararlanması gereken kişilerden oluşmuştur. Onların bazı özelliklerini bilmek sunulacak hizmetin buna göre planlanması ve uygulanması anlamına gelecektir.

Fiziksel Dezavantajlılık

Kimi zaman doğuştan gelen kimi zaman ise sonradan ortaya çıkan fiziksel değişikliklerin ya da özelliklerin kişilere dezavantaj sağladığı görülmektedir. Kişinin deri rengi, bedensel engeli veya cinsiyeti zaman zaman bazı kaynaklara erişmesini engellemektedir. Bu durumlar, fiziksel dezavantajın en güzel örnekleridir.

Ruhsal Dezavantajlılık

Ruh sağlığı, bireyin kendisi ve çevresi ile bir uyum ve denge içerisinde olmasıdır ve kişinin duygu, düşünce ve davranışları arasında bir bütünlük olması durumunu ifade eder. Zaman zaman kişilerin yaşadıkları stresli yaşam olayları, maruz kaldıkları travmatik yaşantılar, savaş, göç, işkence gibi kişinin benlik bütünlüğünü bozacak durumlar ruh sağlığının olumsuz etkilenmesinde önemli rol oynamaktadır. Ayrıca dini ve etnik alanları, bulundukları coğrafi koşullar, dil ve demografik özellikleri kişilerin ayrımcılık ve farklı muameleye maruz kalmalarına neden olduğunda kişilerin ruh sağlığını olumsuz etkileyecektir. Kişinin ruhsal sağlığını etkileyen olumsuz olaylarla karşılaşması onun dezavantajlı bir yaşantı içine girmesine ve mağduriyetler yaşammasına sebep olacaktır.

Yoksulluğa Bağlı Dezavantajlılık

Bir toplumun tümünün veya bir bölümünün gelir düzeyinin ortalama yaşam için gerekli olan gelir düzeyinin çok altında olması ve bu sebeple kişilerin eğitim, sağlık, yeme-içme, barınma, giyinme gibi zorunlu gereksinimleri karşılayamaması halidir. Yoksullukla ilgili kavramların birçoğu temel insan hakları kapsamında düşünülmeli ve böyle değerlendirilmelidir.

DEZAVANTAJLI GRUPLAR

Toplumda fizyolojik, psikolojik, sosyal, sağlık, ekonomik, siyasal ve kültürel açılardan yetersiz yaşam koşulları

içinde yaşayan, devletin denetim ve gözetiminde, olağan yaşam koşullarına kavuşturulması gereken ve bu süreçte, toplumsal koruma ve hizmete gereksinim duyan sosyal gruplar dezavantajlı gruplardır. Bu gruplar, özel olarak korunması gereken gruplardır.

Engelliler

Engelli, sosyal hayata katılabilme, bir iş bulup o işi elinde tutabilme imkânlarından toplumun diğer kesimlerine göre kısmen veya tamamen yoksun bulunan kişiyi ifade etmektedir. Türkiye'de son yıllarda engellilerin istihdamının artışı için birtakım yasal düzenlemelere gidilmiştir.

Yaşlılar

Yaşlılar, toplumda; bakıma muhtaç olmaları, aile içindeki kuşak çatışmaları, potansiyellerinin kullanılamaması, gelir yetersizliği, yaşa göre damgalanarak kategorize edilmeleri, vb. nedenlerle negatif ayrımcılığa tabii tutulabilmektedirler. Aile yanında veya kendi sosyal ortamlarında bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması yaşlılığa bağlı dezavantajların ortadan kaldırılmasında çok önemli bir modeldir.

Çocuklar

Ana-baba, çocuğun yetişmesinde ortak sorumluluk taşımaktadır. Bu sorumluluk, Türk Medeni Kanununda belirlenmiş ve Türk Ceza Kanununda da kasıtlı olarak yerine getirmeyerek çocuklarını ihmal ve istismar eden ebeveynlere karşı cezai müeyyideler öngörülmüştür. Çocuğun ailesinin yanında ihmal ya da istismar mağduru olduğunun belirlenmesi halinde devlet, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde çocuğu her türlü kötü muamelesinden koruyacak tedbirleri alır. Bu tedbirler çocuğun aile yanından alınarak bir kurumda ya da koruyucu aile yanında bakım altına alınması olabildiği gibi, çocuğun yüksek yararına uygun olması şartıyla ailesinin yanında danışma, eğitim, sağlık tedbiri uygulamaları veya sosyal ve ekonomik destek ödemeleri ile ailenin desteklenmesi de olabilir.

Kadınlar

Dezavantaj oluşturan faktörler arasında cinsiyet en önde gelen unsurlardan biri olarak sayılabilir. Kadınların toplumda adil bir sosyal paylaşımın parçası olmasını engelleyen etmenler politik, ekonomik, sosyal, kültürel, hukuki, eğitsel ve dini koşullarla yakından ilişkilidir. Birleşmiş Milletler Genel Meclisi tarafından 1993 yılında kabul edilen 'kadına yönelik şiddetin yok edilmesi bildirgesinde; cinsiyete dayalı olarak gerçekleşen; kadınlarda, fiziksel, cinsel, psikolojik, her hangi bir zarar ve üzüntü sonucu doğuran veya bu sonucu doğurmaya

**TEST
1**
**DEZAVANTAJLI BİREYLER -
GRUPLAR**

1.

- I. Deri rengi
- II. Eğitimi
- III. Bedensel engeli
- IV. Cinsiyeti

Yukarıdakilerden hangileri fiziksel dezavantajın örneklerinden biri değildir?

- A) I ve II
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) Yalnız IV

2. **Aşağıdakilerden hangisi ruhsal dezavantajın örneklerinden biri değildir?**

- A) Eğitim hayatındaki başarılar
- B) Maruz kalınan travmatik yaşantılar
- C) Savaş
- D) Göç
- E) İşkence

3. **Aşağıdakilerden hangisi dezavantajlı gruplardan biri değildir?**

- A) Yaşlılar
- B) Kadınlar
- C) Çocuklar
- D) Engelliler
- E) Sporcular

4.

- I. Ayrımcılık
- II. Ötekileştirme
- III. Dışlanma dışlanmışlık

Yukarıdakilerden hangileri dezavantajlı grupların karşılaştığı sorunlardır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız III
- E) I, II ve III

5. **Bireyin toplumsal algıdan kaynaklanan tutum ve davranışları ile temel hak ve imkânları kullanmada başka bireylere göre farklı muamele görmesini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Ötekileştirme
- B) Dışlanma
- C) Ayrımcılık
- D) Aşağılama
- E) Yabancılaşma

6. **Bireylerin herhangi bir sebepten dolayı toplumsal ve ekonomik hayattan çıkarılması ve bu kimselerin görmezden gelinmesini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Ayrımcılık
- B) Dışlanma
- C) Küçümseme
- D) Yabancılaşma
- E) Ötekileştirme

SOSYAL HİZMET KURUM VE KURULUŞLARI

14. ÜNİTE

Kuruluş

Kuruluş, özel gereksinim gruplarına o kuruluş için belirlenmiş alanda verilen hizmetlerin yürütüldüğü, bir bina ve içinde bu amaçla oluşturulmuş döşeme ve diğer kullanım araçlarından oluşmuş bir bütünlüktür. Kuruluş olması için tek başına bunlar da yetmez. Bu masalarda, bu araçlarla çalışan o konuda özel öğretim görmüş elemanlar, çalışanlar olmalıdır.

Kurum

Kurum kuruluşa göre daha üst düzeyde bir kavramdır. Kurum kamuda düzenlenmiş üst örgütlenmeleri anlatır. Kamu hizmetleri verilen daha geniş kapsamlı örgütlenmelerdir. Kurumlar daha merkezî, daha üst düzey hizmet sunarlar.

Örneğin; T.C. Karayolları bir kurumdur. Karayollarına ait bir konukevi, bir kreş birer kuruluştur.

TÜRKİYE'DE SOSYAL HİZMET KURULUŞLARI- NIN TARİHSEL GELİŞME SÜRECİ

Osmanlı Öncesi Dönem

- Türklerin Anadolu'ya gelerek (Öncesi ve sonrasıyla 1071 yılı.) fütüvvet, zaviye ve tekkeler yoluyla örgütlenip sosyal ve siyasal bütünlüklerini sağlama yolunda uğraş verdikleri dönemlerdir.
- Anadolu'ya gelen Türklerin ilk örgütlenme modelleri olan fütüvvetler, zaviyeler ve tekkelerin, Anadolu'daki siyasal ve ideolojik bütünlüğün oluşturulmasında çok büyük bir rol oynadıkları bir gerçektir.
- Bir toplum her zaman için dayanışmayı pekiştiren kurumlaşmalara gereksinim duyar.
- Vakıflar bu amaca da hizmet etmişlerdir.

Osmanlı Dönemi

- Cumhuriyet'ten önce, Osmanlı İmparatorluğu zamanında çeşitli sosyal hizmet kuruluşları vardı. Bunların arasında öncelikle vakıflara bağlı kuruluşlar gelir. Tüm sosyal hizmet kuruluşları hayır sahipleri tarafından hayır amaçlı kurulurlardı. Vakıflara bağlı idiler.
- Vakıfların çatısı altında imaretler (yoksullara yardım için oluşturulmuş hayır kuruluşları), kervansaraylar (uzun yol yolcularının korunaklı olarak geceleyecekleri yapılar), medreseler (eğitim kuruluşları) bulunmaktaydı.
- Darüşşifalar (şifahane; hastane), bimarhaneler (ruh ve akıl sağlığı için kurumlar), ıslahhaneler (cezaî boyutta iyileştirme evleri; bugünkü adıyla eğitim

evleri), darüleytamlar (Dar-ül Eytam; yetimler kapısı,- yetimler yurdu), tabhaneler (nekahet evleri, dinlenme yurtları), çeşmeler, hanlar, hamamlar... gibi sosyal hizmet kuruluşları Osmanlı İmparatorluğu döneminde sadece vakıflar kapsamında değil devlet tarafından da kurulmuştur.

- Osmanlılarda ilk imaret 1336 yılında Orhan Gazi tarafından kuruldu. Osman Gazi yoksullara eliyle yemek dağıtırdı.
- Osmanlıların son zamanlarına kadar devam eden bu kurumların yerine sonradan aşevleri kuruldu.
- Sonuç olarak, Osmanlı İmparatorluğunda sosyal güvenlik sosyal yardım sistemine dayanmaktaydı. Bu da bireysel olarak din kurallarına göre yapılan sosyal yardımlar ile vakıfların yaptığı sosyal yardımlar olarak kendini göstermiştir.
- İslam dininin emrettiği zekat, fitre, kurban kesme, adak ve kefaretlemlerle, diğer bağış ve sadakalar şeklinde dar gelirli ve muhtaçlara yapılan yardımlar bireysel nitelikli sosyal yardımlardır. Ancak Osmanlı döneminin uzun yıllar başarıyla sürdürülen ve sosyal yapıyı sağlamlaştıran, toplum içinde dayanışmayı arttıran, toplumsal kültürü geliştiren Ahi sistemi de sosyal hizmet yapılanması çerçevesinde kısa da olsa anılmalıdır.

Ahîlik

- Ahîlik Selçuklulardan gelen bir gelenektir. 13. yüzyıla tarihlenir.
- Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda ve Osmanlı insanının yetişmesi ve eğitiminde büyük rol oynamış sosyal bir meslek örgütüdür. Ahî, Arapça "kardeşim" anlamındadır. Türkçe "cömert, eli açık" anlamına geldiği de söylenir (akı sözcüğü.)
- Yoksullara yardım Ahîliğin temel ilkelerindendi.
- Kayseri'den yayılan ve büyük etkinliği olan Ahîlik Tanzimat Fermanından sonra eski gücünü yitirmeye başlamıştır. Bunu hemen her kentte şimdiki meslek odaları gibi örgütlenen loncalar izlemiştir.

Loncalar

- Loncalar, esnaflar arasında eşitliği ve dayanışmayı sağlamak, meslek etkinliklerini düzene koymak ve denetlemekle yükümlüdürler.
- Loncalar Ahî örgütlerinden daha fazla yaygınlaştılar. Avarız (arıza) sandıkları kurarak üyelerini her türlü kaza ve ölüme karşı sigortalama yapmışlardı.

SOSYAL HİZMET MEVZUATI

15. ÜNİTE

TEMEL KAVRAMLAR

Mevzuat

Geniş anlamda sağlık, eğitim, adalet mevzuatı gibi mevzuat sosyal mevzuattır. Ancak, mevzuatın derlenmesinde sosyal mevzuat denildiğinde daha çok sosyal hizmet alanlarıyla ilgili mevzuat anlaşılmalıdır. Bu alanlar da sosyal çalışmanın ilgi alanı olan konulardır. Örneğin, çocuk, genç, yaşlı, kadın, engelli, tutuklu ve hükümlü, hasta, alkolik, madde bağımlısı... vb. konularında yazılı hukuk kurallarının tümü sosyal hizmet mevzuatıdır. Sosyal hizmet mevzuatının içinde sadece bu saydığımız konular değil, o alanlarda çalışan mesleklerle ilgili mevzuat ile o alanlarda kurulu olan kamu, yerel, özel ve sivil örgütlenmelerin kurulma ve işletme mevzuatı da girer.

Hukuk

Hukuk haklar sözcüğünün çoğuludur, ancak çok daha geniş bir anlam yüklenmiştir. Bir toplumun düzen ve kuralları içinde sağlıklı yürütmesi için gerekli tüm yazılı kurallara hukuk denir. Hukuksuz toplumda kaos olur, yani kargaşa olur, düzen olmaz. Bu anlamda hukuk düzen demektir aynı zamanda.

Toplumsal Düzen Kuralları

Tarihte toplumsal düzen kuralları denildiğinde din, ahlak, görgü ve yazılı hukuk kuralları anlaşılır. Bu tarihsel süreci iyi kavrayınca bugün geçerli olan yazılı hukuk kurallarını anlamak daha kolaylaşır. Yazılı hukuk kuralları deyince bir toplumsal düzeni sağlamak parlamentolarda hazırlanan ve çıkarılan çeşitli mevzuat akla gelir. Bu arada her toplumda yürürlükte olan din, ahlak ve görgü kuralları da devam eder. Parlamentoda hazırlanan ve çıkarılan mevzuat çok çeşitlidir. Bunların başında anayasalar gelir.

Anayasa

Anayasalar bir ülkede hazırlanan en üst düzeydeki yazılı hukuk kurallarıdır. Diğer tüm mevzuat buna uygun olmak zorundadır. Anayasa ile çelişen bir yasa ya da başka bir yazılı düzenleme olamaz. Her ülkenin kabul ettiği birtakım uluslararası antlaşma ve sözleşmeler, kararlar, ilkeler de olabilir. Bunlar da anayasa çerçevesinde o ülkenin parlamenter kurallarına göre o ülkenin yazılı hukuk kuralı haline getirilir. Yasayla kabul edilir. Demek ki anayasadan sonra yasalar (kanunlar) geliyor.

Kanun

Yasa ile kanun aynı şeydir, aynı anlamdadır. Birbirinden farkı yoktur. Yasa anayasadan sonra çıkarılan en üstteki hukuksal düzenlemedir. Parlamentoda kabul edilir. Türkiye Cumhuriyeti parlamentosunun adı Türkiye Büyük

Millet Meclisidir. Yasadan sonra Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, yönetmelik, genelge, yönerge gelir. Bunların her biri kendisinden bir üstte olan yazılı hukuk düzenlemelerine aykırı olmamak koşuluyla onun daha ayrıntılı yazılmış olanlarıdır. Bunların hepsi birlikte bir hukuksal bütünlük oluşturur. Tamamına mevzuat denir.

Mevzuatın Derlenmesi

Mevzuat kendi içinde daha kolay ulaşılması için çeşitli şekillerde derlenir. Sağlık mevzuatı, eğitim mevzuatı, trafik mevzuatı gibi... Sosyal hizmet mevzuatı da bunlardan biridir. Sosyal hizmet alanları ile ilgili mevzuat bu kapsama girer. Çocuklarla, yaşlılarla, engellilerle... yani sosyal hizmet elemanlarının çalıştığı birey ve konularla ilgili her türlü mevzuat sosyal hizmet ya da sosyal hizmetler mevzuatıdır.

Anayasalarda ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında da sosyal hizmetlerle ilgili maddeler vardır. Bunlar sosyal hizmetlerle ilgili en üst düzeydeki yazılı ulusal düzenlemelerdir. Kendisinden aşağıda olan mevzuat için yol göstericidirler. Uluslararası sosyal hizmet mevzuatı da bir ülke tarafından benimsenip ulusal mevzuat kapsamına alınırsa o ülke mevzuatının bir parçası olur. Örneğin uluslararası düzeyde evlatlık alma ya da verme nasıl olacaktır. Bunu uluslararası mevzuat düzenler. Daha alt düzeydeki, yönetmelik, yönerge gibi mevzuat da uygulamalara ışık tutar. Bir işletmenin nasıl kurulacağını ve işletileceğini, o işletmede, kuruluşta uyulması gereken kuralları gösterir. Böylece uluslararası düzeyden ulusal düzeye, ulusal düzeyden bir işletme düzeyine ve kişiler arası ilişkilere kadar düzeni sağlayan tüm kurallar o ülkenin mevzuatını oluşturur.

KADIN HAKLARI VE AİLE MEVZUATI

Toplumsal Cinsiyet

Cinsiyet bedenin biyolojik bir özelliğidir, ancak toplumsal cinsiyet, toplumun kadınlığa ve erkekliğe atfettiği anlamlandırır.

Ataerkillik

Kadınların biyolojik farklılıkları, toplumsal, kültürel ve politik baskı araçlarına dönüşmesi ve toplumsal hiyerarşilerin toplumsal cinsiyetle örülmesidir. Bir toplumsal yapı olan ataerkillik iki şekilde var olur:

1. Objektif var oluş

Toplumda kadınlar ve erkekler açıkça eşitsiz koşullarda yaşar.

TEST 1

SOSYAL HİZMET MEVZUATI

1. Sosyal Güvenlik mevzuatı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sosyal güvenlik sanayi toplumunda, çalışanların karşılaştıkları, çalışma yaşamından doğan risklere karşı (hastalık, işsizlik, bakıma muhtaçlık, endüstri kazaları vb.) kendilerinin ve ailelerinin korunmaları için devletçe geliştirilen parasal ve kurumsal önlemler şeklinde değerlendirilmiştir.
- B) Sosyal güvenliğin uygulanmasında kullanılan araçlar sosyal sigortalar, sosyal hizmetler ve sosyal yardımdır.
- C) Türkiye’de sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar İçişleri Bakanlığı bünyesinde verilmektedir.
- D) Bir ülkede sosyal güvenliği sağlayan en önemli ve temel kuruluşlar sosyal sigortalardır.
- E) Sosyal güvenlik sisteminin primsiz ödemeler kısmını sosyal hizmetler ve sosyal yardım uygulamaları oluşturur.

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’deki gençlik mevzuatlarından biri değildir?

- A) İş Kanunu
- B) Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs Kredi Verilmesine İlişkin Kanun
- C) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Öğrenim Kredisi Yönetmeliği
- D) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Katkı Kredisi Yönetmeliği
- E) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Burs-Kredi Yönetmeliği

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’deki çocuk mevzuatlarından biri değildir?

- A) Sosyal Hizmetler Kanunu
- B) Türk Medeni Kanunu
- C) 138 No’lu Asgari Yaş Sözleşmesi
- D) Çocuk Destek Merkezleri Yönetmeliği
- E) Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

4. Bir toplumun düzen ve kurallar içinde sağlıklı yürümesi için gerekli tüm yazılı kurallara ne denir?

- A) Doktrin
- B) Gelenek görenek
- C) İçtihat
- D) Hukuk
- E) Ahlak

5.

- I. Din kuralları
- II. Ahlak kuralları
- III. Görgü kuralları
- IV. Hukuk kuralları

Yukarıdakilerden hangileri toplumsal düzen kurallarındandır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) III ve IV
- D) Yalnız IV
- E) I, II, III ve IV

6. Bir ülkede hazırlanan en üst düzeydeki yazılı hukuk kurallarına ne denir?

- A) Kanun
- B) Yönetmelik
- C) Anayasa
- D) Genelge
- E) Yönerge

7. Anayasadan sonra çıkarılan en üstteki hukuksal düzenleme ne denir?

- A) Kanun
- B) Yönetmelik
- C) Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
- D) Genelge
- E) Yönerge

SOSYAL ÇALIŞMA MESLEĞİNİN ETİK İLKE VE DEĞERLERİ

16. ÜNİTE

TEMEL KAVRAMLAR

Etik

Batı literatüründe etik (ethos); insanlar arasındaki ilişkilerin temelinde yer alan değerleri inceleyen, ahlakî bakımdan iyi veya kötü, doğru veya yanlış olanın niteliğini ve temellerini araştıran bilim dalıdır. Etiğin bir diğer kullanımı ise “doğru” veya “yanlış” ile “iyi” veya “kötü” olarak varsayılan şeylerle ilgili, insan davranışlarını şekillendiren standartlar ve kurallar bütünüdür.

Felsefik Açıdan Etik Türleri

Normatif Etik: Ahlak değerleri ve davranış biçimlerinin mahiyetini, doğruluğunu ve geçerliliğini normatif (kai-devi) ilkelere göre araştırır.

Deskriptif Etik: Ahlakî hükümlerin psikolojik, siyasi, sosyal ve tarihî sebeplerini deskriptif (betimsel, tasviri) olarak araştırır.

Meta Etik: Normatif ve deskriptif etik çerçevesinde ahlakî ve gayriahlakî değerlerin ve davranış biçimlerinin birbirleri ile ilişkileri ve sınırlarını araştırır.

Sosyal Hizmet Etiğinde En Çok Kabul Gören Etik İlkeler

- ⦿ Bireyselleştirme
- ⦿ Duyguların anlamlı dışa vurumu
- ⦿ Kontrollü duygusal katılım
- ⦿ Kabul etme
- ⦿ Yargılayıcı olmayan tutum
- ⦿ Kendi kaderini tayin
- ⦿ Gizlilik

Değer

Değerler, insanların tutum ve davranışlarını etkiler; tutum ve davranışları belirleme, biçimlendirme ve yönlendirmede önemli rol oynar. Bireylerin önemli problemlerini ve o kişinin benimsedikleri değerler hakkında güvenilir bilgileri dikkate almadan anlamak, değerlendirmek ve yorumlamak zordur. Bireyin sahip olduğu kültürel değerler, ahlakî değerler, insanî değerler, toplumsal değerler ve daha sayabileceğimiz birçok değer bireyin davranış sistemlerinde önemli rol oynar. Bireyde davranış ortaya çıkarken sahip olduğu değerlerle şekillendiğinden bireyin davranışları değer sisteminden ayrı değerlendirilemez.

Beş Evrensel Değer

- ⦿ Sevgi
- ⦿ Hakikat

- ⦿ İç Huzur
- ⦿ Doğru Davranış
- ⦿ Şiddetten Kaçınma

Meslekî Etik

Meslek etiği, belirli bir meslek grubunun, meslek üyelerine emreden, onları belli kurallarla davranmaya zorlayan kişisel eğilimlerini sınırlayan, yetersiz ve ilkesiz üyeleri meslekten dışlayan, meslekî rekabeti düzenleyen ve hizmet ideallerini korumayı amaçlayan meslekî ilkeler bütünüdür.

Meslekî Etik İlkeleri

Doğruluk İlkesi

Doğruluk, doğru sözlülük ve güvenilirliğe işaret eden bir kavramdır. Etik davranış, başkaları ile ilişkilerde dürüst olmayı ve içtenliği gerektirir. İçten ve dürüst davranmayanlar, ilişkilerde kendi sonlarını hazırlar ve güven ortamı ortadan kalkar.

Yasalılık İlkesi

İş hayatında üretilen her türlü malın üretiminde ve çalışanlarla ilgili problemlerin çözümünde yasalara bağlı kalmak da meslekî etik ilkelerindendir. Günümüzde iş yaşamında gerek üretim alanını gerekse çalışma hayatını düzenleyen yasalar mevcuttur. Hatta yalnızca devletlerin değil, uluslararası bir takım kuruluşların da bu konuda etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Yeterlik İlkesi

İş hayatında her gün gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmeleri takip etmek, kendini yenilemek, iş hayatına uyarlamak meslekî etik ilkeleri arasında önemli yer tutmaktadır.

Güvenirlilik İlkesi

Meslek olarak kabul edilen bütün işlerin kendine özgü etik değer ve ilkeleri vardır. Mesleğin üyeleri bu etik değer ve ilkelere uygun davranmak durumundadır. Uygun davranmadıkları durumda meslek etiği ilkeleri devreye girer.

Mesleğe Bağlılık İlkesi

Meslekî etik ilkelerinden biri de kişinin yaptığı işi önemsemesi ve en iyi şekilde yapmaya çalışmasıdır. Buna kısaca mesleğe bağlılık diyoruz. Kişinin iş hayatı içerisinde sürekli kendini geliştirmesi ve eğitim olanaklarından yararlanması işine verdiği önemi gösterir.

SOSYAL HİZMET UYGULAMA SÜREÇLERİ

17. ÜNİTE

Sosyal Hizmet Uygulaması

Uluslararası Sosyal Hizmet Okulları Birliği ve Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu mesleğin uluslararası tanımını şu şekilde yapmışlardır:

Sosyal Hizmet Uygulamasının Amaçları

Yapısı itibarıyla teorik ve uygulama alanını içinde barındıran ve uygulama alanı daha ağır basan bir meslek olan sosyal hizmetin uygulamasını Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği beş temel amaç üzerine bina etmektedir:

1. Problem çözme sürecini etkinleştirmek, baş etmek ve insanların gelişimsel kapasitelerini artırma

“Çevresi içinde insan” kavramını kullanma bağlamında sosyal hizmet uygulamasının odağında “insan” bulunmaktadır. Bu odakla bir sosyal hizmet uzmanı kolaylaştırıcı görevi görür. Bu rolde uzman bir danışmanın, öğretmenin, bakım elemanının ve belli davranışları değiştiren kişinin tüm aktivitelerini üstlenmiş olmaktadır.

2. İnsanları kendilerine kaynak, hizmet ve fırsat sağlayan sistemlerle ilişkilendirmek

Esas olarak arabuluculuk olarak ifade edilebilecek olan bu görevde sosyal hizmet uzmanı, müracaatçı ile kaynağı arasında ilişki kurma görevini yerine getirmiş olmaktadır.

3. İnsanlara kaynak ve hizmet sağlayan sistemlerin insancıl çalışmaları ve etkinliğini özendirmek

Sosyal hizmet uygulamasının odağı, insanların iletişim içinde olduğu sistemlerdir. Bu düzeyde bir uzmanın yerine getireceği rolleri şunlardır:

a. Savunucu rolü: Müracaatçıların sahip olması gereken temel hakları noktasında savunuculuk görevini görür.

b. Program geliştirici: Uzman, sosyal ihtiyaçları karşılayabilecek program ve teknolojileri tasarlama ve özendirme ihtiyacı duyar.

c. Denetçi: Uzman, diğer görevlileri denetleyerek hizmet dağılımlarının etkililiğin ve verimliliğini artırma yollarını arar.

d. Eşgüdüm Sağlayıcı: İnsan ve hizmet kaynakları arasında iletişim ve eşgüdümü artırma yolu ile bir dağılım sistemi geliştirmeyi hedefler.

e. Danışman: Kurum ve kuruluşlara hizmetlerin etkin sunumu için rehberlik verme yollarını araştırır.

4. Sosyal Politikaları Geliştirmek ve İyileştirmek

Sosyal hizmet uzmanının uygulamadaki temel amaçlarından biri planlayıcı ve politika geliştiricidir. Bu rollerde uzmanlar yeni konum ve politikaları uyarlama yollarını araştırır, geliştirir ve uygun olmayanların veya verimsiz olanların elenmesini sağlarlar. Bu anlamda aktivist rolü alabilir ve savunuculuk yapabilirler.

5. İnsan ve Toplum Refahını Özendirmek

Sosyal hizmet mesleği, tüm insanoğlunun refahını yükseltmek ve topluluk refahını özendirmek için uygulanır. Özellikle yoksulluğu, baskıyı ve diğer sosyal adaletsizlik biçimlerini en alt düzeye indirmek içi uygulanır.

Bu temel amaçların yanında Sosyal Hizmet Eğitim Konseyi de sosyal hizmetin amacını şöyle tanımlamaktadır:

a. Sosyal hizmet mesleğinin amacı, insan ve topluluğun refahını teşvik etmektir,

b. Birey ve çevre yapısı ile küresel bir bakış açısı bağlamında insanların farklılıklarına saygı ve bilimsel araştırmaya dayalı bilgi ile yönlendirilecek sosyal ve ekonomik adaleti sağlamak,

c. İnsan haklarını sınırlayan şartların önlenmesi,

d. Yoksulluğun ortadan kaldırılması,

e. Toplum içindeki her birey için yaşam kalitesini yükseltmeyi araştırma yolu ile gerçekleştirmektir.

Sosyal Hizmet Uygulama Alanları

Sosyal çalışma yaklaşımlarının uygulandığı yerler sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Sosyal çalışma bu kuruluşlarda müracaatçıların refahını sağlamak için mesleki çalışmalar yapar. Bireyle çalışma (mikro uygulama becerisi), grup (mezzo) ve toplum (makro) düzeylerinde sorunlara yaklaşım sergileyerek, müdahale sürecini şekillendirir.

Sosyal hizmet uygulama alanları, 1920'li yıllarda yerleşmeye başlayan bir kavramdır. İlk uygulama alanları aile refahı, çocuk refahı, psikiyatrik sosyal hizmet, tıbbi sosyal hizmet ve okul sosyal hizmeti olarak sınırlanmıştı. Günümüzde bu uygulama alanları, insanların karşı karşıya kaldıkları sorunların artması ve ihtiyaçların çoğalması ile daha da zengin bir hal almıştır.

Sosyal Hizmet Uygulamalarının Temel Alanları

⦿ Çocuk Refahı Alanı

⦿ Aile Refahı Alanı

⦿ Engellilik Refah Alanı

⦿ Yaşlılık Refahı Alanı

⦿ Kadın Refah Alanı

SOSYAL HİZMETTE SORUN ÇÖZME SÜRECİ

18. ÜNİTE

Problem, birey ya da toplumların karşılaştıkları, başarıya ulaşmaları için çözülmesi zorunlu güçlüklerdir. Yaşamının başlangıç yıllarında birey, daha çok gereksinimlerinin giderilmesine yönelik yalın ve basit problemlerle karşılaşırken; ilerleyen yıllarda, daha kompleks nitelikteki çok yönlü problemlerle karşılaşabilmektedir. Bu problemler, ne ölçüde cesaretle karşılanır ve çözümlenebilirse bireyin yaşama uyumu da o ölçüde başarılı olur.

Problem çözme programının amacı, bireylerin eylemde bulunmasına yardımcı olmaktır. Problemin çözümünde, çoğu kişi tamamen rastgele şekilde değişik yaklaşımlar kullanmakta, bu nedenle de çözüme ulaşamamaktadır. Sorunlar, onlara ancak sistematik bir biçimde yaklaşılsa çözülebilir. Bunun için de bir takım basamakların izlenmesi gerekmektedir.

Sistematik bir yaklaşım olarak problem çözme, bir uzmanın rehberliğinde ve başvuranla birlikte, problemin çözümüne yönelik, ortak bir irade gösterilerek gerçekleştirilmesi gereken bir süreçtir.

Problem çözebilmenin ilk şartı sorunu iyi tespit edebilmektir. Problem çözme süreci, problemin fark edilmesi ile başlar. Daha sonra problem hakkında bilgi edinilir, kaynaklara başvurulur ve veriler toplanır. Problemi çözecek kişi, eldeki verilere göre, birtakım hipotezler geliştirerek bunlar arasından en uygun seçimi yapar. Daha sonra, en uygun ve iyi çözüm metodunun hangisi olduğuna karar vererek sonuca yani problemin çözümüne gider.

Problem çözme, çok sayıda bilim insanı tarafından incelenmiş ve üzerinde birçok müdahale şeması oluşturulmuş bir süreçtir.

Aşağıda farklı yazarlara ait, problem çözme süreçlerinin müdahale şemaları, ana hatları ile ele alınmaktadır:

DIXON VE BANGERT'IN PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ

a. Konunun Seçimi, Problemi Hissetme ve Problemin Ortaya Çıkması

Bu aşamada, karşılaşılan bir sorun vardır ve bu sorunun fark edilmesi sürecin başlangıcını oluşturmaktadır.

b. Problemin Sınırlandırılması

Bu aşamada, probleme açıklık getirilmesi, problemin tanımlanması ve müracaatçının gücüyle orantılı bir biçimde sınırlandırılması beklenir. Problem çözümüne nereden başlanacağı, neleri içine alarak nerede biteceği gibi hususlar önceden saptanıp iyice belirtilir.

c. Uygulamanın Planlanması

Bu aşamada, problemin çözümüne yönelik ne gibi ihtiyaçların olduğu, bu kaynaklara nasıl ulaşılacağı tartışılır.

d. Kaynakların Sağlanması

Bu aşamada, problem çözümünde, yararlanılacak uygun kaynaklar belirlenir ve nasıl kullanılacağı tartışılır.

e. Problemin İncelenmesi

Bu aşamada, problemin çözümüne yönelik faaliyette bulunulur. Çeşitli çözüm yolları denenir ve geçerlilikleri tartışılır.

f. Sonuçlara Ulaşma

Bu aşamada, uygulanan yöntemin getirileri irdelenir. Problemin çözümü için uygulanan stratejilerin çıktıları alınır.

g. Konuları, Görüşleri ve Bulguları Tartışma

Bu aşamada ise problemin çözümü için uygulanan yöntemlerin sonuçları, sürecin içerisinde bulunan kişilerce tartışılır, işlevselliği değerlendirilir.

STEVENS'IN PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ

Stevens, problem çözme sürecinin aşamalarını aşağıdaki gibi ele almaktadır:

- Problemin anlaşılması,
- Gerekli bilgilerin toplanması,
- Problemin kaynağına inilmesi,
- Çözüm yollarının ortaya konulması,
- En iyi çözüm yolunun seçilmesi,
- Problemin çözülmesi.

KNEELAND'IN PROBLEM ÇÖZME SÜRECİ

Problem çözme sürecinde, Kneeland tekrarlayıcı bir model ortaya atmıştır. Bu tekrarlayıcı modelin aşamaları şu şekildedir:

- Problemin fark edilmesi,
- Gerekli bilgilerin toplanması,
- Problemin kaynağının incelenmesi,
- Çözüm yollarının geliştirilmesi,
- En uygun çözüm yolunun tespit edilmesi,
- Problemin çözülmesi.

Bu tekrarlayıcı süreç, problem çözülene kadar devam etmektedir.

SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ ÖZELLİKLERİ, YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

19. ÜNİTE

MÜDAHALE

Müdahale, sosyal hizmet uzmanının bireyin çeşitli sorunlarının çözümü için onunla birlikte somut olarak eyleme geçmesidir. Planlı değişim süreci içinde kendisinden bir önceki aşama olan planlama aşamasında belirlenmiş sorunların çözümü için harekete geçilen aşamadır.

MÜDAHALE YÖNTEMLERİ

Bireyle sosyal hizmet uygulaması için kullanılan müdahale yöntemleri, müracaatçı ile çalışan profesyonele kuramsal bir temel ve uygulamaya ilişkin bir yapı sağlar. Bununla birlikte müdahale hiç şüphesiz değerlendirme gibi sosyal hizmet sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Müdahale içermeyen bir değerlendirmede planlı değişim süreci eksik kalacaktır. Ne var ki son yıllarda sosyal hizmet uzmanları çalıştıkları kamu kurumlarında ilgili mevzuat hükümlerinin ve kurum amaçlarının etkisiyle ve vaka yüklerinin çok olması nedeniyle müdahaleden daha çok -daha önceki aşama olan- değerlendirme ağırlıklı mesleki çalışmalar yürütmektedir.

YÖNTEM SEÇİMİ

Bireyle sosyal hizmet uygulamasında kullanılan müdahale yöntemleri hem birbirine karşıtlık gösteren hem de birbirini tamamlayan kuramsal temellere dayalıdır. Her yöntemin kendisine özgü değerlendirme ve müdahale süreçleri vardır. Her birisi bireyin durumuyla ilgili farklı türde bilgilerin alınmasını ve kullanılmasını gerektirir. Örneğin; görev-merkezli yöntem, bireyin şimdiki durumunu oluşturan nedenlere ve başvurulacak pratik çözümlere ilişkin bilgilere ihtiyaç duyar. Bununla birlikte, daha önce değindiğimiz psikososyal vaka çalışması, bireyin geçmiş deneyimlerine ilişkin bilgilere ve yaşantılara odaklanır.

GÖREV MERKEZLİ VAKA ÇALIŞMASI

1970'lerde, sosyal hizmet uzmanları William Reid ve Laura Epstein tarafından geliştirilmiş görev merkezli yöntemin kökenleri sosyal hizmet disiplinine aittir.

Bu yöntem, sorunların nedenleri yerine, yol açtığı sonuçlar ve uygulama yoluyla ulaşılabilecek hedefler üzerine odaklanır ve müracaatçının gerçekleştireceği eylemlerle sosyal işlevselliğini geliştirme amaçlanır. Reid ve Epstein yöntemi, kısa dönem sorun çözme odaklı bir sosyal hizmet müdahalesi olarak tanımlanmaktadır. Bu yöntemin temel stratejisi, müracaatçıların yaşam durumlarına yönelik sorun çözme eylemlerini gerçekleştirmelerini içermektedir.

Görev merkezli vaka çalışması şu nitelikteki sorunlarda etkili bir yöntem olabilir:

- ⊗ Kişilerarası anlaşmazlıklar
- ⊗ Sosyal ilişkilerdeki sorunlar
- ⊗ Resmi örgütlerle yaşanan sorunlar
- ⊗ Rol ve sorumluluklara ilişkin sorunlar
- ⊗ Karar sorunları
- ⊗ Tepkisel duygusal stres durumları
- ⊗ Kaynak yetersizlikleri
- ⊗ Psikolojik ve davranışsal sorunlar

Yöntemin Kuramsal Temeli

Görev-merkezli yöntemin büyük ölçekli bir kuramsal temeli yoktur. Bununla birlikte yöntem, değişimi gerçekleştirmek için güncel sorunlara odaklanmanın önemli olduğu ve bu sorunlar üzerinde çalışılması gerektiği varsayımına dayanmaktadır. Gün yüzüne çıkmış olup da geçmişle bağlantısı bulunan sorunların bazılarında geçmişe odaklanmanın bireye bir yararı bulunmadığı düşünülmektedir.

Görev-merkezli yöntem yoluyla geçmiş yerine şimdiye odaklanarak birçok sorunun çözülebileceği savunulur. Yöntemin kapsamlı bir kurama dayanmadığı belirtilse de insanların toplum içinde nasıl geliştiği, değiştiği ve sağlıklı işlev gördüklerine ilişkin kuramsal varsayımları bulunmaktadır.

Uygulama Süreci

Bu yöntem öncelikle müracaatçıların sorunlarını tanımlamalarını, çözüm için gerekli eylemleri (görevleri) ortaya koymalarını ve bu eylemleri uygulamalarını kapsamaktadır. Oturumlar çoğunlukla bu görevlerin tanımlanması, planlanması ve hazırlık yapılmasına; eğer mevcutsa, çözüme engel olan sorunların tartışılmasına ayrılır. Planlı değişim sürecinin temel aşamaları olan değerlendirme, müdahale, sonlandırma ve son değerlendirme süreçlerinin tümü izlenir. Bu süreçte müracaatçının görüşme süresince yapacağı görevler, görüşme dışında yapacağı görevler (dışsal görevler) ve sosyal hizmet uzmanının görevleri tanımlanmaktadır.

Değerlendirme

Görev-merkezli değerlendirme, sorunun belirlenmesi, hedeflerde anlaşma ve amaçların belirlenmesi adımlarını içerir. Değerlendirmenin odağı bireyin duygusal tepkilerini veya geçmiş deneyimlerini çalışmayı içer-

SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ SONUÇLARI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

20.
ÜNİTE

ÖN GÖRÜŞME, ÖN DEĞERLENDİRME, EVDE MÜLAKAT, GEREKSİNİM VE SORUN DEĞER- LENDİRME VE PLANLAMA AŞAMASI

- Sosyal hizmet uzmanı ve müracaatçı arasındaki mesleki ilişki pek çok kritik unsur içermektedir ve görüşmelerde dikkat edilmesi gereken çok sayıda unsur vardır.
- Sosyal hizmet uzmanları bireylerle sosyal hizmet uygulamasını gerçekleştirirken sistem yaklaşımını göz önünde bulundurlar. Birey ve toplum birbirlerine bağlıdır. Davranış ve tutumlarımız toplumsal faktörlerden etkilenir.
- Sosyal hizmet uzmanı müdahale sürecine geçmeden önce oldukça önemli ve tüm süreci de etkileyecek olan ön değerlendirme aşamasında da gereksinim ve sorunların belirlenmesi aşamasında da önemli rollere sahiptir.
- Bu bağlamda müracaatçı ile kurulan ilk temas ve bunun niteliği, tüm mesleki çalışmanın aşamalarını doğrudan etkilemektedir. Görüşme bir anlamda saptanmış amaç ya da gündemin ele alınmasıyla başlamış olur. İlgili, samimiyet, sıcaklık, kabul, empati kurulan ilişkinin boyutunu görmek ve mesleki ilişkinin amaca ulaşmasını sağlamak açısından önemlidir.
- Profesyonel ilişkide sosyal hizmet uzmanı, kendisine bir sorun ya da aksaklık nedeniyle başvuran müracaatçısının ihtiyaç ve isteklerine göre hareket etmeli ve iletişimde dengeyi sağlamalıdır.
- Görüşme sürecinde sosyal hizmet uzmanı müracaatçının iletişim bilgilerini eksiksiz almalıdır.
- Ön değerlendirme için sosyal hizmet uzmanının müdahale düzeylerine yönelik yani mikro, mezo ve makro boyutlarda gereksinimleri ele alması ve müracaatçıyı değerlendirirken çok boyutlu yaklaşması oldukça önemlidir. Ön değerlendirme belirli bir soruna veya meseleye etki eden değişkenlerin mikro, mezo ve makro açılardan incelenmesi ve belirlenmesidir.
- Bir müracaatçının yaşadığı sorunlarının çok boyutlu ele alınışı, müracaatçının güçlü yönlerinin de keşfi ile ilerleyen bir süreçtir. Sosyal hizmet uzmanı mesleki görüşmelerde müracaatçının değerlendirmesini yaparken gözlem tekniğinden de yararlanmalı, mülakatlarda sessizlik olduğu zaman sessizliğin yönetim ilkelerine uygun davranmalıdır.
- Sosyal hizmet uzmanı ön değerlendirme aşamasındaki mülakatlarda müracaatçı ve içinde bulunduğu durumu bütüncül bir yaklaşım ile ele almalıdır.

- Sosyal hizmet uygulamasında gerekli olan durumlarda evde de mülakat yapılır. Sosyal hizmet uzmanları evdeki görünüme dikkat etmeli ve bunun değerlendirme sürecinin bir parçası olduğunu aklında tutmalıdır.
- Görüşme sırasında sosyal hizmet uzmanı müracaatçının toplumsal kaynaklardan ne ölçüde ve nasıl yararlandığını öğrenmelidir.
- Bireylerle sosyal hizmet uygulaması tamamen profesyonel bir süreç olup müracaatçının bulunduğu yerden başlama ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır. Sosyal hizmet uygulamasında acil gereksinimler hızlıca karşılanmalıdır.
- Sosyal hizmet uzmanı ihtiyaç duyduğu zaman diğer meslektaşları ve profesyoneller ile iş birliğine girmelidir.
- Müracaatçının fiziksel durumu, psikoloji durumu, kullandığı sözcükler, yaşadığı evin koşulları vs. detaylarıyla rapor diline aktarılmaktadır.
- Sosyal hizmet uzmanının müracaatçıyla karşı karşıya geldiği andan itibaren mesleki ilişkinin çerçevesinde etik ilke ve yasaların doğrultusunda yapılan görüşmeler ve değerlendirmeleri örnek çalışmada görmekteyiz. Ön değerlendirme aşaması bir anlamda keşif aşaması olup müracaatçının farklı sistemlerle kesişme noktaları ve müracaatçı sisteminin güçlü yönleri belirlenmeye çalışılmalıdır. Sistematiği, düzenli ve sağlam bir mesleki müdahale için bir sonraki basamak olan planlama oldukça önemlidir.

MÜDAHALENİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Bireylerle sosyal hizmet uygulamasının bazı temel amaçları vardır. Bunlar:

- İnsanların uyum kapasitelerinin geliştirilmesi
- Bireyin içsel sorunlarını saptamak, anlamak ve çözüm getirmek
- Bireyi güçlendirmek
- Sorunları önlemek
- İçsel kaynaklar geliştirmektir.

Bireylerle sosyal hizmet uygulamasında bu amaçlar gerçekleştirilmeye çalışılır, nihai hedef müracaatçının işlevsel duruma gelmesidir.

Sosyal kişisel çalışma ilişkisinde yer alan ve bir klasik hâline gelmiş yedi ilke de uygulamada sosyal hizmet uzmanının rolünü ve sosyal hizmet uzmanı müracaatçı etkileşiminde veya eylem sisteminde sosyal hizmet uzmanının sorumluluklarını tanımlamanın yollarından birisidir.

SOSYAL ÇALIŞMA-SOSYAL HİZMET İLE İLGİLİ KURAMLAR VE MODELLER - YAKLAŞIMLAR

21. ÜNİTE

SOSYAL ÇALIŞMA/SOSYAL HİZMET İLE İLGİLİ KURAMLAR VE MODELLER/YAKLAŞIMLAR

Sistem Kuramı

- ⊙ Sistem kuramı farklı sistemleri tanımaya ve onların birbirleriyle bağlantılarını ve birlikte işleme ilkelerini ortaya koymaya çalışır.
- ⊙ Sosyal çalışmada sistem kuramının amacı, sosyal çalışmacının müracaatçının davranış ve işlevselliğini dinamik olarak etkileyen biyolojik ve sosyal sistemlere odaklanmasına yardım etmektir.
- ⊙ Sistem kuramı, sosyal çalışmacıya müracaatçıyı ve onun çevresiyle olan ilişkilerinin birer sistem olarak kurgulayacağı analitik bir bakış açısı geliştirmesine yardımcı olur.

Sistem Kuramının Temel Kavram ve Varsayımları

- ⊙ Sistem, birbiriyle ilişkili ve bağlantılı eleman ve etkinliklerden oluşan ayrıştırılamaz, organize ve işleyen bir bütündür.
- ⊙ Sistem çok düzeyli hiyerarşik yapılardan oluşan ve belirli bir şekilde davranan bir bütündür. Sistem çok sayıda kısımdan oluşabilir. Bir sistemin parçaları arasında simbiyoz bir ilişki bulunur. Buna ortak yaşam denir. Yani bir sistem birbiriyle birlikte var olan birbiriyle birlikte, birbirine bağlı olarak yaşayan elemanlardan oluşur. Bir başka deyişle, birbiriyle ilişkisel bağlarla bağlanmış elemanlar bir sistem oluştururlar.
- ⊙ Her sistemin birtakım sınırları vardır. Sosyal bir **sistemin sınırları** o sisteme ait olanlar ve olmayandan oluşur.
- ⊙ Sistem perspektifiyle analize tâbi tutulan sistem **odak sistemdir**.
- ⊙ Bir **odak sistemde** başka **alt sistemler** tanımlamak mümkündür.
- ⊙ Beraberce var olan sistemlere simbiyoz sistemler denir.
- ⊙ Her sistem daha büyük bir sistemin, bir **üst-sistemin** parçasıdır. Örneğin ebeveyn sistemi aile sisteminin bir parçasıdır. Aile sistemi anababa sisteminin üst sistemidir.
- ⊙ **Açık sistem** dışardan etkileşimlere açık elemanları değişebilen bir sistemdir. Tüm biyolojik ve sosyal sistemler **açık sistemdir**. Sistemler açıklık seviyelerine göre değişiklik gösterir.

Sistem Kuramının Sosyal Çalışmada Kullanılması: Pincus ve Minehan Modeli

Sistem kuramı (ya da sistem yaklaşımı) sosyal hizmet çalışmalarında sıkça kullanılmaktadır. Sosyal hizmet içinde sistem yaklaşımının en sık kullanılma biçimiye Pincus ve Minehan'ın (1973) ortaya attıkları model çerçevesinde olmaktadır.

Pincus ve Minehan Modeli'ne göre sosyal çalışma uygulamasında dört temel sistem vardır.

1. Değişim Ajanı Sistemi
2. Müracaatçı sistemi
3. Hedef Sistem
4. Eylem Sistemi

Zastrow (1999), Pincus ve Minehan Modelini aşağıdaki gibi açıklamaktadır.

1. Değişim Ajanı Sistemi

Değişim ajanı sistemi, özellikle planlı değişimi yaratmak için kurulmuş olan kurumlarda çalışan sosyal çalışmacılardan oluşur. Sosyal çalışmacıları çalıştıran kurum ve kuruluşlar da değişim ajanı sisteminin bir parçasıdır (Zastrow, 1999: 72). Buradaki çalıştıran kurum vurgusu önemlidir. Çünkü bu vurgu değişim ajanlığı işinin gönüllük temelinde değil, profesyonellik temelinde yapılabilecek bir iş olduğunu ortaya koymaktadır.

2. Müracaatçı Sistemi

Müracaatçı sistemi aşağıdaki üç temelde oluşur:

- a. Sosyal çalışmacı ya da kuruluşuna başvuran,
- b. Müdahale sürecinden faydalanan olan,
- c. Sosyal çalışmacıyla müdahale için anlaşmaya varan kişilerden oluşur.

3. Hedef Sistem

Hedef sistem, sosyal çalışmacının değişimini planladığı kişi grup ve örgütsel uygulamalardır. Hedef sistemdeki değişimler planlı müdahale süreci içinde ölçülebilir değişimler olmalıdır.

Hedef sistemi değerlendirerek, sosyal çalışmacı, müdahalenin etkinliğini ve etkililiğini değerlendirir ve müdahale sürecini hesap verilebilir bir uygulama olmasını sağlar.

4. Eylem Sistemi

Eylem sistemi, sosyal çalışmacının değişimi yaratmak için ilişkilendiği kişilerin ve planlı değişim süreci içinde uyguladığı müdahalelerin tamamından oluşur. Sosyal çalışmacı planlı değişim içinde planladığı tüm değişim-

PLANLI DEĞİŞME SÜRECİ VE AŞAMALARI

22. ÜNİTE

PLANLI DEĞİŞME SÜRECİ VE AŞAMALARI

Değişim yaşamın belki de değişmez ögesidir. Değişim dışarıdan gelip bize kendini dayattığı kadar, bireylerin de kendi çevrelerini değiştirme gücü başka birey, topluluk hatta toplum ve mekânları etkileyebilir. Değişim hem çevresinden bireye doğru gelebilir, bu da çok zaman bir uyum (adaptasyon) sürecini beraberinde getirir, hem de bireyin kendisinde olabilir ve çevresini etkileyebilir. Dışarıdan gelen değişime ayak uydurmakta zorlanıldığında ya da birey kendi içindeki değişimlerle baş etmekte zorlandığında ya da var olan durumunu değiştirmek isteyip, ancak bunu tek başına gerçekleştiremediğinde sosyal çalışmacıya başvurabilir. Sosyal çalışma ile bir değişim yaratmak için yapılan faaliyetlerin demetine sosyal çalışma müdahalesi ya da planlı değişim süreci denir. Çünkü günlük yaşamdaki değişimin tersine sosyal çalışma ile, hedefi olan, o hedefe planlı bir şekilde ilerleyen bir süreç, bir planlı değişim süreci üretilir.

PLANLI DEĞİŞİM SÜRECİNİN AKTÖRLERİ

Değişim ajanı sistemi: Sosyal çalışmacı ve çalıştığı kurumdur.

Müracaatçı sistemi: Sosyal çalışmacıyla birlikte bir değişimi isteyen ya da değişimin yaratılmak istendiği birey, grup, aile, topluluk ya da örgütlerdir.

Hedef sistem: Değiştirmek istediğimiz şey, yani değişimi amaçlanan birey, aile, grup, örgüt ya da topluluktur.

Eylem sistemi: Sosyal çalışmacının söz konusu değişimi yaratma yönünde birlikte çalıştığı ya da işbirliği yaptığı tüm birey, grup, örgüt ve topluluklardır.

PLANLI DEĞİŞİM SÜRECİNİN AŞAMALARI

1. Bilgi Toplama

Sosyal çalışmacı her müdahale sürecine müracaatçının bulunduğu yerden başlar. İlk görüşmede müracaatçı sorunlarını açıkça ifade edemeyebilir. Önemli olan ilk görüşmede müracaatçıyla tanışmak, güven bağı kurmak ve olumlu bir atmosfer yaratmaktır. Bu sıcaklık yakalanıp, güven duygusu gelişince, müracaatçının kendisini sorunlarını anlatmaya hazır hissettiği zaman anlatımları dinlenir, durumunu daha iyi anlamak için kendisine sorular sorulur. Bu aşamada amaç, müracaatçıyla bir ilişkiye başlamak, onun sorunları hakkında bilgi sahibi olmak, ne tür bir sosyal hizmete gereksinimi olduğunu anlamaktır.

2. Bilgiyi Değerlendirme

Mesleki beceriler müracaatçının anlatısını, soruları-

mızın yanıtlarını, konu hakkında topladığımız bilgileri değerlendirmemiz ve sorunlarını tespit etmemiz, çevresi içindeki ilişkilerini analiz ederek güçlü ve zayıf yanlarını anlamamız için gereklidir. Böylece nelerin değişmesinde yarar olabileceği, nelerin değişebileceği ve nasıl değiştirilebileceği hakkında ilk fikirlerimiz oluşmaya başlar.

3. Sorunu Tanımlama (Mikro, Mezzo, Makro Düzeylerde Tanımlama)

Bu sürecin ilk aşamasında somut verileri soyutlar ve bunu kuramsal ve kurumsal bilgilerimizle harmanlarız. İkinci aşamada soyut ya da kuramsal düşüncelerimizi ya da sosyal hizmet sistemine dair bürokratik bilgimizi tekrar soyuttan somuta ve hatta basite indirger ve müracaatçı ile paylaşıyoruz.

Burada önemli olan sorunu müracaatçı ile birlikte tanımlamaktır. Kendi sorunlarını ve durumunu birlikte çözmek, bireyin kendisine ve çevresine karşı farkındalığını arttırmak demektir. Sorunu hem mikro, yani müracaatçının sosyal çevresi içindeki ilişkileri bazında, hem onun kurumlarla olan ya da olmayan ilişkileri bazında (hakkı olan ve alamamış olduğu hizmetler gibi) ve makro bazda, onun sorununu içinde yaşadığı topluluk ve toplum içinde bir yere koyarak tanımlamamız gerekir. Bu sorun tanımlama, aynı zamanda, müracaatçı tarafından istendiğinde, kendisiyle birlikte, nasıl bir değişimin ya da değişimlerin belirlenmesi gerektiğini de içerir.

4. Müdahale Planı (Mikro, Mezzo, Makro Müdahalenin Kurgulanması)

Müracaatçının ihtiyacı olan ya da onun kendi potansiyelini en yüksek şekilde gerçekleştirebilmesi için gereken değişimleri somut olarak tanımladıktan sonra, söz konusu değişime nasıl ulaşılabileceği meselesini de birlikte kararlaştırmak gerekir. Bu aşamada, sosyal çalışmacı var olan sosyal hizmet sistemi içinde ve yerel kaynaklar dahilinde müracaatçıya değişik çözüm önerileri, seçenekler getirir, onu hakları ve elde edebilecekleri konusunda bilgilendirir. Burada müracaatçı ile ilgili iki etik ilke daima devrede olmalıdır. Bunlardan biri kendi kaderini tayin hakkı ve bilgiye dayalı onay (müracaatçının konu üzerinde bilgilendirilmesine dayalı olarak kendisi tarafından verilen onay) her zaman devrede olmalıdır.

Müracaatçının sistem içindeki olanaklar ve olasılıklar hakkında ve seçeneklerin ne demek olduğu hakkında iyice bilgilendirilmesi gerekir. Bu bilgilerle birlikte müracaatçı değişim için seçimlerini kendisi yapmalıdır.

Müracaatçının nasıl bir değişim istediği ve bunu nasıl başarmak istediği ortaya çıktıktan sonra, sosyal çalış-

SOSYAL ÇALIŞMACININ SAHİP OLMASI GEREKEN BECERİLERİ

23.
ÜNİTE

SOSYAL ÇALIŞMACININ SAHİP OLMASI GEREKEN BECERİLERİ

Beceri, bir işi yapabilme kapasitesidir. Sosyal çalışmada beceri hem uygun durumlarda uygun müdahale tekniklerinin seçilmesini hem de seçilen tekniklerin uygulanabilmesini içerir.

Sosyal Çalışma Uygulamasında Becerileri Türleri

1. Bilgi toplama ve değerlendirme
2. Profesyonel benlik kullanımı
3. Birey, grup ve topluluklarla uygulama
4. Değerlendirme

Sosyal çalışmacı mesleki değer temelinde ve her düzeydeki müracaatçı ile çalışma becerilerini geliştirmelidir. Uygulama ve uygulama becerilerinin içeriğinde şunlar vardır: Müracaatçı sistemleri ile nasıl ilişki kurulacağı, onlara sosyal çalışmacıyla bilgileri nasıl paylaşacağı konusunda yardımcı olmayı, harekete ya da eyleme geçmek için olası seçenekler sunmayı, sunulanlardan hangisinin seçileceğini beraberce belirlemeyi, bu belirlemeden sonra spesifik plan yapmayı, bu planları uygulamayı, uygulama sonucunda meydana gelen değişime ya da gelişmeyi değerlendirmeyi ve sosyal çalışmacı sistemi ile müracaatçı sisteminin sonlandırılmasını ve izlemeyi kapsar. Kısaca beceriler planlı dönüşüm sürecini tasarlayabilmeyi, uygulayabilmeyi, değerlendirebilmeyi ve kayda geçirebilmeyi içerir.

Bir sorunu çözmek üç aşamada analiz ve müdahale gerekir. Her üç aşamada da uygulama yapabilmek için bazı becerilerin geliştirilmesi gerekmektedir.

MİKRO BECERİLER

Mikro beceriler bireyle ilgili ve kişilerarası ilişki kurma becerileridir. Bu becerilerden sık kullanılan bazılarını şöyle özetleyebiliriz:

Dinleme Becerisi

Karşımızdaki dinlemek öğrenmemiz gereken bir beceridir. Sıkılmadan sözünü kesmeden, anlayarak dinlemek etkili bir dinlemektir.

Sözlü İletişim Becerileri

Bire bir insanlar arasında olduğu için mikro beceridir, Ancak her düzey müdahalede gerekli bir temel beceri, mesleğin belkemiğidir. Birey, aile ve terapötik gruplarla olduğu kadar çalışılan kurum içinde de her an kullanması ve geliştirilmesi gereken bir beceridir. Sözlü iletişim becerilerinin bazı unsurları şöyle özetlenebilir:

- İyi bir dinleyici olmak,
- İletişim için gereken zamanı ayırmaya hazır olmak,
- Herkesin her şeyi aynı şekilde anlamayacağını baştan kabul edip, biraz yanlış anlaşılma hazırlıklı olmak, hoşgörülmek,
- Karşısındaki konuşurken susmak, çünkü konuşurken dinleyemezsiniz;
- Sabırlı olmak,
- Mesajınızı en anlaşılır biçimde vermeye çalışmak,
- Sözlerinizin ve davranışlarınızın sorumluluğunu almaya hazır olmak,
- Açık, anlaşılır ve çok hızlı olmayan biçimde konuşmak,
- Konuşmanızda verdiğiniz mesajların anlaşıldığını kontrol etmek, yorumlar için beklemek, sorular sormak.

Sözsüz İletişim Becerileri

Araştırmalar yüz yüze bir görüşmede gerçekleşen iletişimin %65'inin sözsüz iletişim olduğunu ortaya kaymaktadır. Sözsüz iletişim unsurlarını şöyle sıralayabiliriz: Jest ve mimikler, göz hareketleri, beden dili. Burada önemli olan söz ile verdiğimiz mesajla yüz, göz, ses tonu, jest, beden dilimiz ve hatta giyinişimizle, verdiğimiz sözlü mesajın birbirini tutmasıdır.

Empati

Karşımızdakinin durumunu anlama ve hissetme becerimizdir. Kendimizi bir başkasının yerine koyabilme becerimizdir. Edebiyat okumak bu beceriyi ve iletişim becerilerimizi geliştirmek için iyi bir yöntemdir.

İçtenlik ve Doğal Olma

Samimi olabilmek ve yapmacıksız davranabilme becerisidir. Bu beceri için kişinin kendini tanıması, kendini sevmesi ve kabul etmesi gerekir.

Gizlilik, Mahremiyete Saygı Becerisi

Bize başvuran kişilerin mahremiyetini koruyabilmeliyiz.

Profesyonel Sıcaklık Ve Anladığını Belli Etme Becerisi

Hem sözlü hem sözsüz iletişim ile sosyal çalışmacı karşısındakine sempatiyle ve hoşgörüyle yaklaştığını belli etmeli, onu anlamalı ve anladığı belli etmelidir.

Bireyselleştirme

Sosyal çalışma kuramları bize belirli bir sorunu nasıl çözeceğimiz hakkında yol haritaları sunar, ancak her

TEST 1

SOSYAL ÇALIŞMACININ SAHİP OLMASI GEREKEN BECERİLERİ

1. Becerinin tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir işi yapabilme kapasitesidir.
- B) Büyük çabalar isteyen, ağır ve yorucu emeklerle yapılan iştir.
- C) Herhangi bir şey üretmek, ortaya koymak, bir verim, sonuç elde etmek için güç harcayarak yapılan çalışmadır.
- D) Bir kimsenin üstüne aldığı, yapmak zorunda bulunduğu ya da yaptığı bir iş için gerektiğinde hesap verme durumudur.
- E) Bireylerin oluşturdukları grup içinde üstlendikleri görevlerdir.

2. Aşağıdakilerden hangisi sosyal çalışma uygulamasındaki beceri türlerinden biri değildir?

- A) Bilgi toplama ve değerlendirme
- B) Profesyonel benlik kullanımı
- C) Bilgileri rapor hâline getirme
- D) Birey, grup ve topluluklarla uygulama
- E) Değerlendirme

3. Uygulama ve uygulama becerilerinin içeriğinde aşağıdaki bilgilerden hangisi yoktur?

- A) Müracaatçı sistemleri ile nasıl ilişki kurulacağı
- B) Harekete ya da eyleme geçmek için olası seçenekler sunmayı
- C) Müracaatçılara sosyal çalışmacıyla bilgileri nasıl paylaşacağı konusunda yardımcı olmayı
- D) Spesifik plan yapmayı
- E) Sosyal çalışmacı sistemi ile müracaatçı sisteminin devam etmesini

4. Aşağıdakilerden hangisi mikro becerilerden biri değildir?

- A) Sessizlik becerisi
- B) Rapor yazma becerisi
- C) Sözlü iletişim becerileri
- D) Bireyselleştirme becerisi
- E) Değerlendirme becerisi

5. Aşağıdakilerden hangisi sözlü iletişim becerilerinin unsurlarından biri değildir?

- A) İyi bir dinleyici olmak
- B) İletişim için gereken zamanı ayırmaya hazır olmak
- C) Herkesin her şeyi aynı şekilde anlamayacağını baştan kabul edip, biraz yanlış anlaşılıma hazırlıklı olmak, hoşgörü olmak
- D) Hızlı biçimde konuşmak
- E) Karşısındaki konuşurken susmak

6. Aşağıdakilerden hangisi sözsüz iletişim unsurlarından biri değildir?

- A) Jest ve mimikler
- B) Göz hareketleri
- C) Telefonla yapılan görüşmeler
- D) Beden dili
- E) Giyiniş

7. Kendimizi bir başkasının yerine koyabilme becerisine ne denir?

- A) Sempatı
- B) İçtenlik
- C) Hoşgörü
- D) Doğallık
- E) Empati

8. Aşağıdakilerden hangisi mezzo becerilerden biri değildir?

- A) Verimli telefon görüşmesi yapabilme
- B) Fon oluşturma
- C) Bilgisayar okuryazarlığı ve bilgi teknolojilerini kullanabilme
- D) İşyerinde zamanın etkili kullanımı
- E) Resmi yazı yazabilme

SOSYAL ÇALIŞMACININ MESLEKİ ROLLERİ

24. ÜNİTE

SOSYAL ÇALIŞMACININ MESLEKİ ROLLERİ

Her mesleğin kendine özgü rolleri ve işlevleri vardır. Örneğin, tıp doktorları hastalıkları teşhis ve tedavi ederler, aynı zamanda hastalıkları önleyici halk sağlığını iyileştirmeyi ve sürdürmeyi sağlayan koruyucu önleyici hekimlik gibi rol ve işlevleri üstlenirler. Hekimlik mesleğinin işlevi toplumdaki bireylerin sağlıklarını korumak, hastalıklarını iyileştirmektir. Maden işçiliği, ağır ve hafif sanayii için gerekli ham maddelerin sağlanması işlevini gören meşakkatli bir meslektir. Tıpkı diğer meslekler gibi sosyal çalışmanın da mesleki işlev ve rolleri vardır.

Sosyal Çalışmacının Roller ve İşlevleri

Arabuluculuk Rolü

Sosyal çalışmacı, sosyal hizmetlerle kaynakları birbirine bağlar. Arabuluculuk rolü çerçevesinde müracaatçıyla kaynakları buluşturma sorumluluğu da vardır. Sosyal çalışmacı, müracaatçının ihtiyaçlarını tespit eder, durumunu değerlendirir, kendisine aktarılabilecek çeşitli kaynaklardan yararlanma konusundaki motivasyonunu ve becerilerini tespit eder ve kendisine en uygun kaynaklara erişimi için yardım eder.

Arabuluculuk Rolünün İşlevleri

- ☉ Müracaatçının durum analizinin yapılması,
- ☉ Kaynakların analizinin yapılması,
- ☉ Uygun kaynağa yönlendirme,
- ☉ Sosyal hizmet sistemi içinde bağlantıları kurma.

Savunuculuk Rolü

Savunuculuk rolü, müracaatçıya kaynaklara ulaşma ve hizmet alma haklarının sağlanması için yardım etme, birey ya da grupları olumsuz etkileyen program ve politikaların değişimi için etkin mücadele etme rolüdür.

Savunuculuk Rolünün İşlevleri

- ☉ Müracaatçı ya da vaka savunuculuğu.
- ☉ Sınıf savunuculuğu: Sosyal sınıf ya da toplumsal grupların insan haklarına erişimi ve sosyal adaletin sağlanması için savunuculuk.

Eğitmenlik Rolü

Eğitmenlik rolü, müracaatçılara ve kamuoyuna sosyal sorunları önlemek, çözmek ve sosyal işlevselliği arttırmak için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması çabasıdır. Bu rol ilgili birey ve gruplara tavsiyeler vermeyi, bir olayın olası sonuçları konusunda kendilerini bilgilendirmeyi, sorun çözme tekniklerini öğretmek gibi etkinlikleri içerir.

Eğitmenlik Rolünün İşlevleri

- ☉ Gündelik yaşam ve sosyal becerileri öğretmek: Bu çok geniş bir bilgi alanıdır. Basit gibi görünen ama bilinmemesi çok büyük sorun yaratan gündelik yaşam bilgilerinin öğretilmesini içerir. Örneğin, faturaların nasıl ödeneceği, muhtara kayıt yaptırılacağı, ikametın nasıl alınacağı gibi.
- ☉ Davranış değişimini desteklemek: Bu başlıbaşına bir müdahale biçimidir. Davranışı değiştirmeye yardımcı olmak sosyal çalışmacı için rol modeli olabilir. Kişinin değer karmaşasını çözmesine yardımcı olabilir. Bunun için de sosyal çalışmacı davranışçı terapi modelini kullanabilir.

Klinik Uzmanlık ve Danışmanlık Rolü

Klinik uzmanlık ve danışmanlık rolü, müracaatçıların duygularını tanımlarına ve anlamalarına ya da davranışlarını değiştirmelerine yardımcı olarak sosyal işlevselliklerini arttırma rolüdür. Psiko-sosyal danışmanlık ya da psiko-sosyal tedavi gibi etkinlikler bu rol çerçevesinde gerçekleştirilir.

Klinik Uzmanlık ve Danışmanlık Rolünün İşlevleri

- ☉ Psiko-sosyal değerlendirme ve tanı (teşhis).
- ☉ Süreklilik arz eden bir durumda bakım: Sosyal çalışmacılar sadece çözülebilir sorunlarla karşılaşmazlar. Örneğin, terminal (ölümcül) evrede hasta olan ya da ağır engelli olan kişilerin bu durumları değiştirilebilir ya da çözülebilir değildir. Böyle vakalarda sürecin en yumuşak biçimde deneyimlenmesi, kişinin mümkün olduğunca daha az yıpranması için çalışmalar yapılır.
- ☉ Sosyal tedavi: Müracaatçının içinde bulunduğu ilişkileri anlaması, değerlendirmesi ve onlarla baş etmesi için desteklenmesidir.
- ☉ Uygulama değerlendirmesi.

Vaka Yöneticisi Rolü

Vaka yönetici rolü, vaka bazında sosyal hizmet sağlanmasıdır.

Vaka Yöneticisi Rolünün İşlevleri

- ☉ Müracaatçının belirlenmesi,
- ☉ Müracaatçının değerlendirilmesi,
- ☉ Sunulacak sosyal hizmetlerin planlanması,
- ☉ Sunulacak sosyal hizmetlerin birbiriyle ilişkilendirilmesi, koordinasyon sağlanması,
- ☉ Sosyal hizmet sunumunun izlenmesi ve takip edilmesi,
- ☉ Müracaatçının desteklenmesi.

TEST 1

SOSYAL ÇALIŞMACININ MESLEKİ ROLLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi arabuluculuk rolünün işlevlerinden biri değildir?

- A) Müracaatçının durum analizinin yapılması
- B) Sosyal hizmet sistemi içinde bağlantıları koparma
- C) Uygun kaynağa yönlendirme
- D) Kaynakların analizinin yapılması
- E) Sosyal hizmet sistemi içinde bağlantıları kurma

2. Müracaatçıya kaynaklara ulaşma ve hizmet alma haklarının sağlanması için yardım etme, birey ya da grupları olumsuz etkileyen program ve politikaların değişimi için etkin mücadele etme rolüdür.

Yukarıda bahsedilen rol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitmenlik rolü
- B) İşyükü yönetim rolü
- C) Çalışanları geliştirme rolü
- D) Yöneticilik Rolü
- E) Savunuculuk rolü

3. Müracaatçılara ve kamuoyuna sosyal sorunları önlemek, çözmek ve sosyal işlevselliği arttırmak için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması çabası aşağıdaki rollerden hangisinin kapsamındadır?

- A) Eğitmenlik rolü
- B) İşyükü yönetim rolü
- C) Klinik uzmanlık ve danışmanlık rolü
- D) Yöneticilik Rolü
- E) Savunuculuk rolü

4. Aşağıdakilerden hangisi eğitmenlik rolünün işlevlerinden biridir?

- A) Müracaatçının belirlenmesi
- B) Uygulama değerlendirmesi
- C) Sosyal tedavi
- D) Davranış değişimini desteklemek
- E) Müracaatçının değerlendirilmesi

5. Müracaatçıların duygularını tanımlarına ve anlamalarına ya da davranışlarını değiştirmelerine yardımcı olarak sosyal işlevselliklerini artırma rolü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitmenlik rolü
- B) İşyükü yönetim rolü
- C) Klinik uzmanlık ve danışmanlık rolü
- D) Yöneticilik rolü
- E) Savunuculuk rolü

6. Aşağıdakilerden hangisi klinik uzmanlık ve danışmanlık rolünün işlevlerinden biri değildir?

- A) Psiko-sosyal değerlendirme ve tanı (teşhis)
- B) Uygulama değerlendirmesi
- C) Sosyal tedavi
- D) Sosyal hizmet sunumunun izlenmesi ve takip edilmesi
- E) Süreklilik arz eden bir durumda bakım

7. Aşağıdakilerden hangisi vaka yöneticisi rolünün işlevlerinden biri değildir?

- A) Sosyal hizmet sunumunun izlenmesi ve takip edilmesi
- B) Sunulacak sosyal hizmetlerin planlanması
- C) Sunulacak sosyal hizmetlerin birbiriyle ilişkilendirilmesi
- D) Müracaatçının desteklenmesi
- E) Veri yönetimi

8. Aşağıdakilerden hangisi işyükü rolünün işlevlerinden biri değildir?

- A) İş planlaması
- B) Personel yönetimi
- C) Toplam kalite yönetimi
- D) Zaman yönetimi
- E) Veri yönetimi

ONLINE DİJİTAL EĞİTİM PLATFORMU

gysakademi

**Sınırsız Deneme
Sınırsız Soru Çözüm**

- Deneme Sınavı oluşturabilir, Sistem Denemeleri çözebilir, Türkiye Geneli Canlı Deneme Sınavlarına katılabilirsiniz. (Tüm sorular çözümlüdür)
- Konulara göre karışık soru çözebilir, karışık soru çözebilir, yanlış sorularınızı tekrar çözebilir, soruları favorilere ekleyebilir, ders notlarına çalışabilirsiniz.
- Konulara göre soru istatistiklerine, Deneme sınavı istatistiklerine günlük, haftalık, aylık rapor alabilirsiniz.

gysakademi

Ana
Sayfa

Sınavlar

Özellikler

Paketler

SSS

İletişim

Kitaplar

Arama

Q

Üye Ol

Giriş Yap

**Ceza ve Tevkifevleri
Genel Müdürlüğü (CTE)
Görevde Yükselme ve
Ünvan Değişikliği Sınavı**

Kayıtları Başladı...

144

KURUM SINAVI

60K+

MEVCUT SORU

6463

MEVCUT KULLANICI

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi 1518 Sok.
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 29 95 - WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

